

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Bakalářská práce

Možnosti přeshraniční spolupráce v Euroregionu Labe

Petra Bláhová

© 2023 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Petra Bláhová

Veřejná správa a regionální rozvoj – c.v. Litoměřice

Název práce

Možnosti přeshraniční spolupráce v Euroregionu Labe

Název anglicky

Cross-border Cooperation within Euroregion Labe

Cíle práce

Cílem bakalářské práce je zhodnocení dosavadního vývoje přeshraniční spolupráce v českých i německých obcích v rámci Euroregionu Elbe/Labe v období 2014 – 2020. Dalším cílem je posouzení celkového přínosu tohoto druhu spolupráce, zejména zjištění, jak je tato spolupráce vnímána na české i na německé straně Euroregionu.

Metodika

Pro vypracování práce bude použito především techniky studia dokumentů odborné povahy a sekundární analýzy dat. K posouzení reálného stavu přeshraniční česko-německé spolupráce bude dále využito dotazníkového šetření na české i německé straně Euroregionu Elbe/Labe.

Doporučený rozsah práce

30 – 40 stran

Klíčová slova

euromerion, hranice, přeshraniční spolupráce, regionální rozvoj

Doporučené zdroje informací

JERÁBEK, M. – DOKOUPIL, J. – HAVLÍČEK, T. *České pohraničí – bariéra nebo prostor zprostředkování?*

Praha: Academia, 2004. ISBN 80-200-1051-3.

PEKOVÁ, J. – PILNÝ, J. – JETMAR, M. *Veřejný sektor – řízení a financování*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2012. ISBN 978-80-7357-936-4.

PERKMANN M.: Construction of new territorial scales: a framework and case study of the EUREGIO cross-border region. 2006, *Regional Studies* 40, pp.1–15.

WOKOUN, R. *Regionální rozvoj : východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování*. Praha: Linde, 2008. ISBN 978-80-7201-699-0.

WOKOUN, R. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. ISBN 978-80-7380-304-9.

ZICH, F. *Člověk v pohraničí : výzkum přeshraničních vlivů působících na obyvatel pohraničí ČR*. Ústí nad Labem: Univerzita Jana Evangelisty Purkyně, 2006. ISBN 80-7044-836-9.

Předběžný termín obhajoby

2022/23 LS – PEF

Vedoucí práce

doc. Ing. Jakub Husák, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 6. 6. 2022

prof. PhDr. Michal Loščák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 24. 11. 2022

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 06. 02. 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Možnosti přeshraniční spolupráce v Euroregionu Labe" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 15.03.2023

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala doc. Ing. Jakubu Husákovi, Ph.D. za odborné vedení, cenné rady a věcné připomínky, které mi během práce ochotně poskytoval. Dále bych ráda poděkovala mé rodině za podporu a trpělivost během celého mého studia.

Možnosti přeshraniční spolupráce v Euroregionu Labe

Abstrakt

Tato bakalářská práce se zabývá zhodnocením a analýzou dosavadního vývoje přeshraniční spolupráce na české a německé straně v Euroregionu Elbe/Labe. Práce je zaměřena na posouzení celkového přínosu tohoto druhu přeshraniční spolupráce v období 2014-2020. Teoretická část bakalářské práce se zaměřuje na vysvětlení pojmů, které souvisí s přeshraniční spoluprací včetně finančních nástrojů. Vysvětleny jsou také pojmy jako je region, euroregion nebo regionální politika. Praktická část se již zaměřuje na konkrétní charakteristiku Euroregionu Elbe/Labe, na jeho vznik, historii, vývoj, organizační strukturu, financování a projektovou činnost. V další kapitole je zpracována analýza dotazníkového šetření, SWOT analýza a také zhodnocení spolupráce na základě rozhovorů s českým a německým ředitelem sekretariátu Euroregionu Elbe/Labe. V návaznosti na tyto analýzy jsou zpracovány náměty pro další možný vývoj a zefektivnění dosavadní spolupráce v euroregionu.

Klíčová slova: euroregion, region, regionální politika, přeshraniční spolupráce, Euroregion Elbe/Labe, Fond malých projektů, hranice

Cross-border Cooperation within Euroregion Labe

Abstract

This bachelor's thesis deals with the evaluation and analysis of the current development of cross-border cooperation on the Czech and German sides in the Elbe/Labe Euroregion. The work is focused on assessing the overall benefit of this type of cross-border cooperation in the period 2014-2020. The theoretical part of the bachelor thesis focuses on the explanation of terms related to cross-border cooperation, including the financial instruments of this cooperation, terms such as region, Euroregion or regional policy are also explained. The practical part already focuses on the specific characteristics of the Elbe/Labe Euroregion, its creation, history, development, organizational structure, financing and project activities. In the next chapter, an analysis of the questionnaire survey, a SWOT analysis and also an evaluation of cooperation based on interviews with the Czech and German director of Elbe/Labe Euroregion secretariat are processed. As a follow-up to these analyses, topics for further possible development and streamlining of existing cooperation in the Euroregion are elaborated.

Keywords: Euroregion, region, regional policy, cross-border cooperation, Small Project Fund, Euroregion Elbe/Labe, border

Obsah

1 Úvod.....	11
2 Cíl práce a metodika	13
2.1 Cíl práce	13
2.2 Metodika	13
3 Teoretická východiska	14
3.1 Hranice a přeshraniční spolupráce	14
3.1.1 Hranice.....	14
3.1.2 Přeshraniční spolupráce	15
3.1.2.1 Aktéři přeshraniční spolupráce.....	15
3.1.2.2 Vývoj přeshraniční spolupráce	16
3.1.2.3 Nástroje podpory přeshraniční spolupráce v EU	16
3.1.2.4 Program Svobodný stát Sasko – Česká republika 2014-2020.....	18
3.2 Regionální rozvoj	20
3.2.1 Aktéři regionálního rozvoje	21
3.2.2 Teorie regionálního rozvoje.....	22
3.3 Regionální politika	23
3.3.1 Vývoj regionální politiky.....	24
3.3.2 Vývoj regionální politiky v ČR	24
3.4 Region	25
3.4.1 Typologie regionů.....	26
3.4.2 Význam regionů.....	27
3.5 Euroregion.....	28
3.5.1 Základní přehled euroregionů v ČR:	29
3.5.2 Vznik euroregionů na území ČR	30
3.5.3 Vývoj a význam euroregionů na území ČR.....	31
3.5.4 Činnost euroregionů.....	31
4 Euroregion Elbe/Labe.....	33
4.1 Charakteristika Euroregionu Elbe/Labe	33
4.1.1 Obyvatelstvo a rozloha	33
4.1.2 Geografické prostředí	34
4.1.3 Pamětihodnosti.....	34
4.1.4 Doprava.....	35
4.2 Historie a cíle Euroregionu Elbe/Labe.....	35
4.2.1 Historie.....	35
4.2.2 Cíle Euroregionu Elbe/Labe	36

4.3	Členové.....	37
4.4	Organizační struktura	37
4.5	Financování Euroregionu Elbe/Labe.....	39
4.6	Projektová činnost Euroregionu Elbe/Labe.....	39
5	Analýza průběhu spolupráce.....	43
5.1	Vyhodnocení dotazníkového šetření	43
5.2	Rozhovory	55
5.2.1	Rozhovory s řediteli sekretariátů české a německé části Euroregionu Elbe/Labe.....	55
5.2.2	Vyhodnocení rozhovorů.....	55
5.3	SWOT analýza	57
6	Závěr.....	60
7	Seznam použitých zdrojů.....	62
8	Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk	65
8.1	Seznam obrázků	65
8.2	Seznam tabulek.....	65
8.3	Seznam grafů.....	65
8.4	Seznam použitých zkratk.....	66
Přílohy	67

1 Úvod

Tato bakalářská práce pojednává o vzniku, historii, vývoji a spolupráci v rámci tzv. euroregionů.

Samotný název euroregion napovídá, že se jedná o formu přeshraniční spolupráce regionů mezi členskými zeměmi Evropské unie, ale také o regionální formu spolupráce mezi členskými zeměmi Evropské unie a státy, které nejsou členy EU, ale s členským státem sousedí.

Obecná definice euroregionů říká, že pojem euroregion, evropský region označuje regionální formy spolupráce, zpravidla přes hranice evropských zemí. Euroregiony nejprve začaly v oblasti hospodářské spolupráce, dnes ale mají také za cíl sbližovat země Evropy ve společenském a kulturním životě. Euroregiony nemají jednotnou „oficiální“ (úřední), nebo „centrální“ (státní, mezistátní) definici, tento název používají společenství, spolky jak ve vyspělých regionech Evropy, tak programy na rozvoj jejich méně vyvinutých oblastí¹.

Motto euroregionů

Mnoho obyčejných lidí, kteří bydlí v malých obcích podél hranic a dělají malé věci, mohou změnit tvář světa. „Říká se, že hranice jsou jizvy dějin, které přinášejí hraničním regionům převážně zřetelné nevýhody. Hraniční regiony trpí historickými důsledky své periferní polohy a z toho vyplývající izolací. Přeshraniční spolupráce má pomoci tyto nevýhody vyrovnávat a zlepšovat životní podmínky².

Téma mé bakalářské práce se pak konkrétně zaměřuje na Euroregion Elbe/Labe, a to ze dvou hlavních důvodů: prvním z nich je fakt, že statutární město Děčín, ve kterém žiji a které leží cca 15 km od hranic s Německem, je členským městem tohoto euroregionu. Druhým důvodem je mé profesní zařazení, kdy jako úřednice Magistrátu města Děčín na odboru školství a kultury spolupracuji v rámci Euroregionu Elbe/Labe na několika přeshraničních kulturních projektech.

Euroregion Elbe/Labe byl založen 24. června 1992, v roce 2022 tak oslavil 30 let své existence. Jedná se o projekt přeshraniční česko-německé spolupráce, kterého se účastní 63 obcí Česka v blízkém okolí řeky Labe. Tyto sjednocené obce si na začátku své spolupráce

¹ RIS [online]. Dostupné z: <https://www.risy.cz/cs/krajске-ris/karlovarsky-kraj/regionalni-informace/euroregiony>.

² Euroactive.cz [online]. Dostupné z: <https://euractiv.cz/section/evropske-fondy/opinion/euroregiony/>.

za hlavní cíl uložily vzájemnou podporu a vytváření důvěry a také podporu přeshraniční spolupráce ve všech sférách života.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem bakalářské práce je zhodnotit a analyzovat dosavadní vývoj přeshraniční spolupráce v českých i německých obcích v rámci Euroregionu Elbe/Labe v období 2014-2020. Pozornost bude také věnována posouzení celkového přínosu tohoto druhu spolupráce. Díky porovnání názorů jednotlivých členů euroregionu bude zjištěno, jak je tato spolupráce vnímána na české i německé straně.

Na základě výše zmíněné analýzy budou navrženy náměty a doporučení pro další možný rozvoj v rámci Euroregionu Elbe/Labe.

2.2 Metodika

Bakalářská práce bude rozdělena na dvě části.

Teoretická část se bude věnovat přeshraniční spolupráci jako celku. Bude zde popsán vznik, historie a vývoj přeshraniční spolupráce a její cíle. Přiblíženy a vysvětleny budou také pojmy, které s přeshraniční spoluprací přímo souvisí jako například regionální rozvoj, regionální politika, region, euroregion – jeho vznik a vývoj na území České republiky. Informace o výše zmíněných pojmech budou získány z odborné literatury zaměřené na regionální rozvoj a přeshraniční spolupráci – použita bude tedy technika studia odborných dokumentů, které jsou uvedeny v seznamu použité literatury. Data budou dále získána pomocí údajů Českého statistického úřadu.

Empirická část se bude podrobně zaměřovat na Euroregion Elbe/Labe. Bude zde podrobně popsán jeho vznik a historie. Pozornost bude věnována také jeho struktuře, financování, projektům a kulturním aktivitám. Důležitou součástí empirické části bude dotazníkové šetření na zjištění reálného průběhu spolupráce mezi oběma zeměmi za období 2014-2020. Informace budou doplněny o rozhovory s řediteli sekretariátu české strany Mgr. Vladimírem Lipským a německé strany panem Rüdigerem Kubschem. Provedena bude také SWOT analýza Euroregionu Elbe/Labe se zaměřením na silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby.

3 Teoretická východiska

V teoretické části bakalářské práce jsou definovány základní pojmy, které napomohou k lepšímu pochopení celé práce. Tato část se zaměřuje na stručný popis pojmů jako je hranice a přeshraniční spolupráce, regionální rozvoj, regionální politika, region či euroregion.

3.1 Hranice a přeshraniční spolupráce

3.1.1 Hranice

Ottův slovník naučný říká, že hranice je čára, resp. pruh dělící dvě sousední držby. V širším smyslu se hranicí rozumí celá krajina táhnoucí se podle hraniční čáry. Hranice bývají určovány buď znaky přírodními (moře, řeky, horské hřebeny, rokle aj.) nebo různými v půdě pevně zasazenými předměty³.

Existuje nespočet definic a významů pojmu hranice. Jsou to například hranice geografické, politické, kulturní, jazykové, náboženské či sociální.

Základní rozlišení vymezuje hranice na přírodní a umělé. **Přírodní hranice** (tzv. fyzicko-geografické) jsou charakteristické tím, že jsou tvořeny přírodními prvky v krajině, jako jsou například vodní toky. Naopak pro vymezení **umělých hranic** jsou používány kulturní prvky či historická hlediska⁴.

Přírodní hranice jsou různého charakteru, mohou být ostré i neostré, což vyjadřuje rozličné přechody mezi územními jednotkami. Závisí na vlastnostech a stavbě územních komplexů. Charakter hranic je spojen s kvantitativními změnami, které podmiňují kvalitativní změny přírodních jevů.

Hranice mezi regiony, které vznikaly vlivem činnosti člověka, jsou zpravidla ostřejší než přírodní hranice. Přerušovanost vytvořená člověkem bývá zpravidla přímočará. Politické hranice jsou nejostřejší ze všech, mají ráz čáry a pouze jeden rozměr⁵.

Členění hranic na přírodní a umělé se týká jejich kvality. Dle rozsahu se pak hranice dělí na⁶:

³ Ottův slovník naučný [online]. Dostupné z:

<http://archive.org/details/ottvslovnknauni10ottogoog/page/754/mode/2up?view=theater>.

⁴ JEŘÁBEK, Milan, Jaroslav DOKOUPIL a Tomáš HAVLÍČEK. *České pohraničí - bariéra nebo prostor zprostředkování?*.

⁵ WOKOUN, René, Pavel MATES a Jaroslava KADERÁBKOVÁ. *Základy regionálních věd a veřejné správy*, s. 88.

⁶ PAVEL, Branda. *Regionální politika EU a podpora přeshraniční spolupráce*. s. 8 [online].

- **Liniové hranice**, které jsou tvořené linií v terénu,
- **Zonální hranice**, u kterých neexistuje jasně stanovená dělicí čára. Jedná se např. o hranice jazykové či etnické.

3.1.2 Přeshraniční spolupráce

Přeshraniční spolupráci lze vysvětlit jako souhrn všech kulturních, sociálních, ekonomických, administrativních a technických opatření, které směřují k upevnění a rozvíjení sousedských vztahů mezi oblastmi po obou stranách hranice. Přeshraniční spolupráce pomáhá zlepšovat životní podmínky a překonává problémy hraničních oblastí, které s jejich polohou souvisí. Jediným platným dokumentem, který upravuje podmínky přeshraniční spolupráce je Evropská rámcová úmluva o přeshraniční spolupráci mezi územními společenstvími nebo orgány z roku 1980, známá také jako Madridská konvence⁷.

Významnou roli pro utváření přeshraniční spolupráce sehrává dosažená socioekonomická úroveň příhraničního pásu, sledovaná prostřednictvím vybraných srovnatelných ukazatelů, týkajících se struktury plochy, stavu, vývoje a složení obyvatelstva, struktury zaměstnanosti a nezaměstnanosti. Zatímco srovnání základních parametrů zájmového území, tj. rozlohy, počtu obyvatel, hustoty zalidnění, ukazuje na podobnost až shodnost území českého a území sousedního, ostatní hodnoty použitých ukazatelů, např. struktura přirozené měny či zastoupení jednotlivých sektorů zaměstnanosti, ukazují na poměrně značné rozdíly příslušných úseků i v jejich rámci. To zároveň potvrzuje hypotézu o nepochybném vlivu tohoto pozadí na reálné aktivity, vztahy a spolupráci⁸.

3.1.2.1 Aktéři přeshraniční spolupráce

Přeshraniční spolupráce se týká především místních a regionálních orgánů. Ty jsou hlavní silou rozvoje spolupráce. Místní regionální orgány tak vstoupily na pole působnosti dříve vyhrazené centrálním vládám.

Spolupráce se ale neodvíjí jen mezi těmito orgány, ale jak se její rozsah zvětšoval, zapojovaly se do spolupráce i další relevantní subjekty. Rozvíjela se například spolupráce hospodářských komor v oblasti podpory podnikání, nebo mateřských, základních, středních

⁷ JEŘÁBEK, Milan, Jaroslav DOKOUPIL a Tomáš HAVLÍČEK. *České pohraničí - bariéra nebo prostor zprostředkování?*. s. 78

⁸ JEŘÁBEK, Milan, Jaroslav DOKOUPIL a Tomáš HAVLÍČEK. *České pohraničí - bariéra nebo prostor zprostředkování?*. s. 130-131

i vysokých škol v oblasti vzdělávání. Dále je do spolupráce zapojen ve velké míře i neziskový sektor – především v oblasti životního prostředí, kultury či sportu⁹.

3.1.2.2 Vývoj přeshraniční spolupráce

Na území České republiky začaly vznikat první projekty přeshraniční spolupráce krátce po pádu komunistického režimu. Jako vůbec první byly podepsány dohody o přeshraniční spolupráci s regiony při česko-německé hranici. Poté následovaly dohody s Polskem, a nakonec v roce 2000 také se Slovenskem. Evropská unie považovala za velmi důležité podpořit vznikající euroregiony a výbory pro spolupráci, a tak v roce 1994 zahájila v rámci programu PHARE, který je nejrozšířenější a také nejznámější formou finanční pomoci Evropské unie regionálnímu rozvoji v kandidátských zemích, program přeshraniční spolupráce PHARE CBC (Cross-border Cooperation). Tento program je zaměřený na regiony zemí střední a východní Evropy, které sousedí s Evropskou unií. Program věnovaný přeshraniční spolupráci pro členské země EU má název INTERREG¹⁰.

3.1.2.3 Nástroje podpory přeshraniční spolupráce v EU

Jak již bylo zmíněno výše, jedním z klíčových nástrojů Evropské unie, který podporuje přeshraniční spolupráci prostřednictvím financování projektů je program Interreg.

Program je zaměřen na podporu spolupráce na přeshraniční, meziregionální a nadnárodní úrovni. Při dosažení cíle odstranění stávajících bariér ekonomického rozvoje, posílení sociální a územní soudržnosti území a nalezení jednotného řešení společných problémů mezi sousedními zeměmi a regiony¹¹.

Programové období 2014-2020:¹²

- **Interreg V-A Česká republika – Polsko** – program byl zaměřen zejména na regionální a místní projekty s přeshraničním významem. Finanční alokace programu na celé období byla 226 221 710 EUR.

⁹ PAVEL, Branda. *Regionální politika EU a podpora přeshraniční spolupráce*. s. 8 [online]. s. 22

¹⁰ *Nová regionální politika*, s. 35.

¹¹ *Operační programy řízené MMR* [online]. Dostupné z: <https://mmr.cz/cs/evropska-unie/operacni-programy-rizene-mmr>.

¹² *Program přeshraniční spolupráce Svobodný stát Sasko-Česká republika 2014 - 2020* [online]. Dostupné z: <https://www.crr.cz/eus/obdobi-2014-2020/interreg-v-a-svobodny-stat-sasko-ceska-republika-2014-2020/>.

- **Interreg V-A Slovenská republika – Česká republika** – cílem programu bylo prostřednictvím společných přeshraničních projektů řešit společné výzvy příhraničních regionů. Alokace finančních prostředků na celé období byla 90 139 463 EUR.
- **Interreg V-A Rakousko – Česká republika** – prioritou programu bylo posílení udržitelného inovativního ekonomického rozvoje programového území v přeshraniční dimenzi. Alokace finančních prostředků na celé období byla 97 814 933 EUR.
- **OPPS Česká republika – Svobodný stát Bavorsko** – program byl zaměřen na regionální a místní projekty s přeshraničním významem. Podpora byla určena pro projekty s pozitivním přeshraničním dopadem na dané území. Alokace finančních prostředků na celé období byla 103 400 000 EUR.
- **OPPS Svobodný stát Sasko – Česká republika** – program podporoval regionální a místní projekty s přeshraničním významem připravované ve spolupráci českých a saských kooperačních partnerů. Program navazoval na dlouholetou úspěšnou česko-německou spolupráci v rámci programů Phare CBC, INTERREG IIIA a Cíl3, jejíž tradice sahá až do roku 1994. Alokace finančních prostředků na celé období byla 157 967 067 EUR.

Programové období 2021-2027:

- **INTERREG Česko – Polsko 2021-2027** – program navazuje na program Interreg V-A Česká republika – Polsko pro období 2014-2020 a pokračuje v podpoře regionálních a místních projektů připravovaných ve spolupráci partnerů z obou stran hranice s pozitivním dopadem na společné území. Alokace finančních prostředků je ve výši 166 349 572 EUR.
- **Program přeshraniční spolupráce Interreg Slovensko – Česko 2021-2027** – program navazuje na program Interreg V-A Slovenská republika – Česká republika. Budou zachovány řídicí a kontrolní struktury, které zajistí efektivní a cíleně orientované přidělování dotačních prostředků Evropské územní spolupráce pro období 2021-2027. Celkový rozpočet programu je 106 654 496 EUR.
- **INTERREG VI-A Rakousko – Česko** – jedná se o navazující program Interreg V-A Rakousko – Česká republika pro období 2014-2020. Tento program bude pokračovat v podpoře regionálních a místních projektů připravovaných ve spolupráci

partnerů z obou stran hranice s pozitivním dopadem na společné území. Alokace finančních prostředků je ve výši 86 821 148 EUR.

- **INTERREG Bavorsko – Česko (2021-2027)** – Program navazuje na Program přeshraniční spolupráce Česká republika – Svobodný stát Bavorsko 2014-2020. Podpora je poskytována, stejně jako v minulém programovém období, projektům s pozitivním přeshraničním dopadem na dané území. 99 100 000 EUR.
- **Program spolupráce Sasko – Česko 2021-2027** – tento program podporuje místní projekty s přeshraničním významem připravované ve spolupráci českých a saských kooperačních partnerů. Zaměřuje se na široké spektrum témat, která nabízí kohezní politika EU. Alokace finančních prostředků je ve výši 152 364 968 EUR.

Vzhledem k zaměření této práce bude v následující kapitole podrobněji popsán program přeshraniční spolupráce mezi Českou republikou a Svobodným státem Sasko.

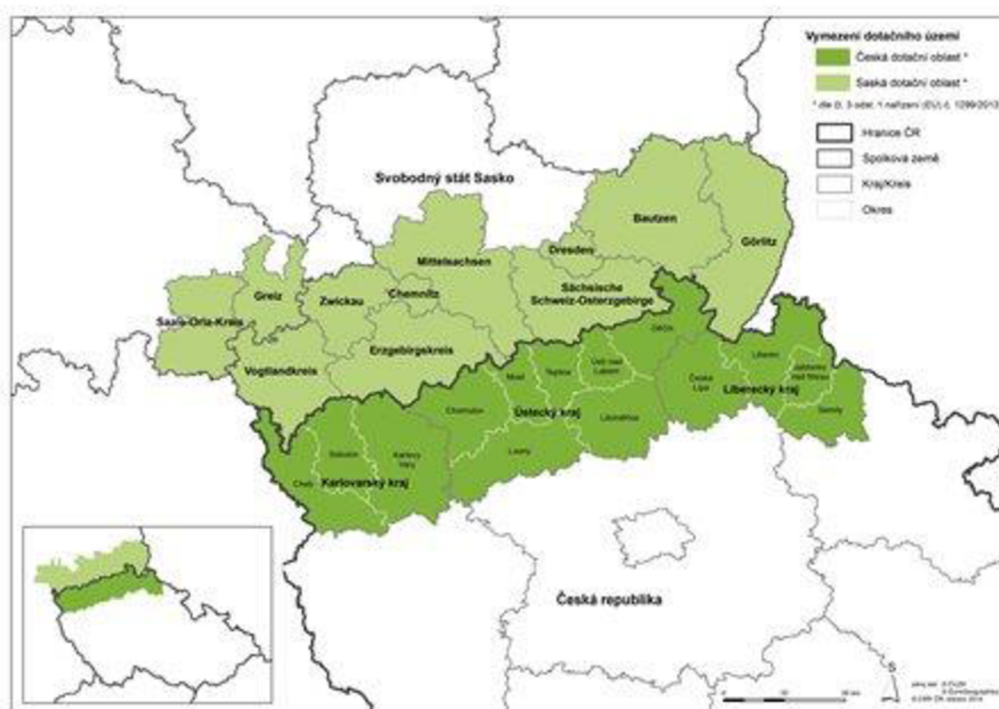
3.1.2.4 Program Svobodný stát Sasko – Česká republika 2014-2020

Program spolupráce Svobodný stát Sasko – Česká republika 2014-2020 podporoval regionální a místní projekty s přeshraničním významem připravované ve spolupráci českých a saských kooperačních partnerů. Program navazoval na dlouholetou úspěšnou česko-německou spolupráci v rámci programů Phare CBC, INTERREG IIIA a Cíl 3, jejíž tradice sahá až do roku 1994. V programovém období 2014-2020 bylo na podporu projektů přeshraniční spolupráce v česko-saském pohraničí k dispozici 157,9 mil. EUR z Evropského fondu pro regionální rozvoj a s připočtením příspěvků členských států pak 189,2 mil. EUR.

Programové území bylo na české straně vymezeno Karlovarským, Ústeckým a Libereckým krajem, na saské straně jej tvořily zemské okresy Vogtlandkreis, Zwickau, Erzgebirgskreis, Mittelsachsen, Sächsische Schwiez-Osterzgebirge, Bautzen a Görlitz a města s postavením okresu Dresden a Chemnitz. Kromě toho patřily k programovému území durynské okresy Greiz a Saale-Orla¹³.

¹³ Program spolupráce Svobodný stát Sasko - Česká republika 2014 -2020 [online]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/fondy-eu/2014-2020/operacni-programy/op-sasko-%e2%80%93-cr>.

Obrázek 1 - Mapa dotačního území v rámci programu Svobodný stát Sasko-Česká republika 2014-2020

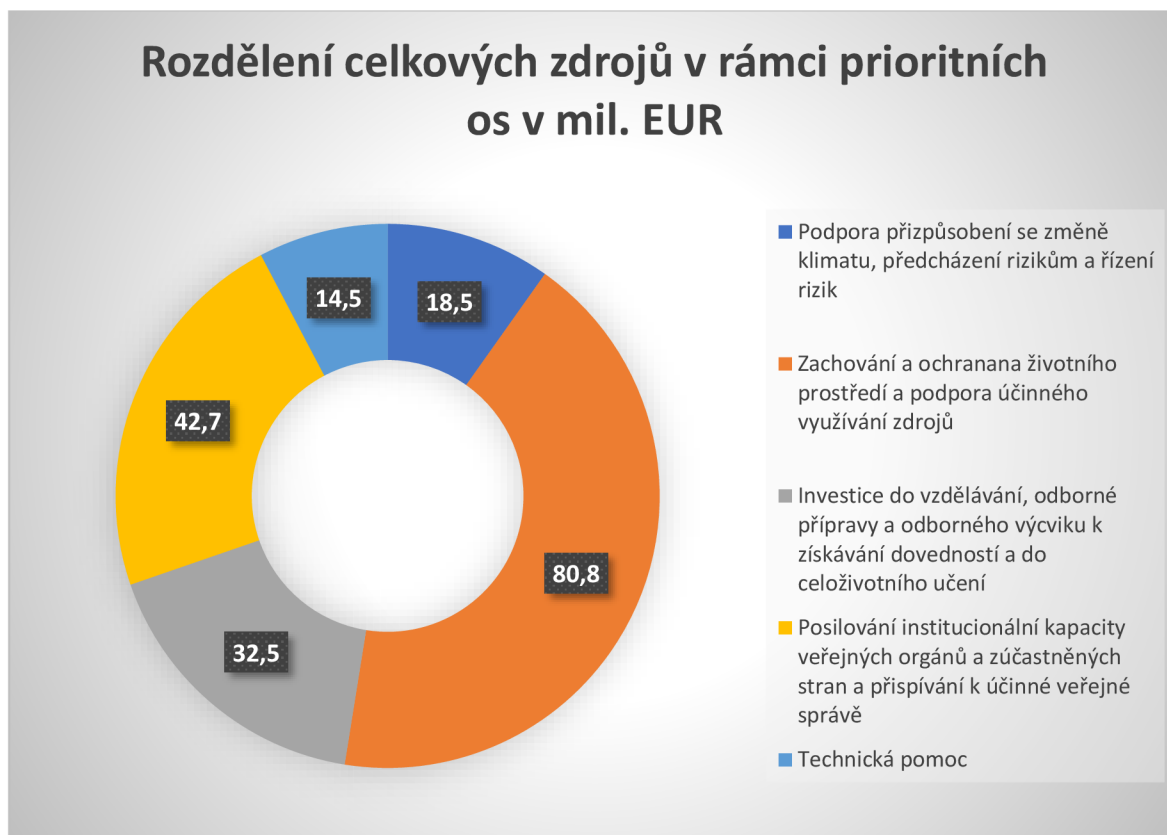
Zdroj: dotaceu.cz, 2020

Program spolupráce Svobodný stát Sasko – Česká republika 2014-2020 měl 5 prioritních os¹⁴:

1. Podpora přizpůsobení se změně klimatu, předcházení rizikům a řízení rizik.
2. Zachování a ochrana životního prostředí a podpora účinného využívání zdrojů.
3. Investice do vzdělávání, odborné přípravy a odborného výcviku k získávání dovedností a do celoživotního učení.
4. Posilování institucionální kapacity veřejných orgánů a zúčastněných stran a přispívání k účinné veřejné správě.
5. Technická pomoc.

¹⁴ Programový dokument ČR-Sasko [online]. Dostupné z: <https://www.dotaceu.cz/getmedia/0da946be-c225-4afe-a967-f0dae5a35c6e/programmdokument.pdf.aspx?ext=.pdf>.

Graf 1 - rozdělení finančních prostředků dle prioritních os na program Svobodný stát Sasko-Česká republika 2014-2020

Zdroj: dotaceu.cz – Programový dokument ČR-Sasko, 2020 - vlastní zpracování

V programu bylo také možné předložit projekty na lokální úrovni do tzv. Fondu malých projektů (FMP), za jejichž realizaci jsou zodpovědné euroregiony. FMP je dotační instrument v rámci kooperačního programu na podporu přeshraniční spolupráce mezi ČR a Svobodným státem Sasko a je financován prostředky EU. Z FMP je možné podporovat malé projekty, které mají charakter lokální přeshraniční spolupráce¹⁵.

3.2 Regionální rozvoj

Regionální rozvoj patří ke klíčovým aktivitám každého národa. Lokalita, region, stát, národní identita se vždy úzce váží s konkrétním územím. Časoprostor, ve kterém se formovala konkrétní historická realita má svůj osobitý fyzický i společenský obsah¹⁶.

¹⁵ Obecné informace o FMP. Dostupné z: <https://www.elbelabe.eu/cz/dotace/fmp/obecne-informace/>.

¹⁶ IVANIČKA, Koloman a Alžbeta IVANIČKOVÁ. *Regionálny rozvoj a regionálna politika*.

Definice regionálního rozvoje není zcela dána, přesto lze říci, že regionální rozvoj lze chápat ve dvou základních přístupech – praktickém a akademickém. Dle praktického přístupu je regionálním rozvojem míněno vyšší využívání a zvyšování potenciálu daného systematicky vymezeného prostoru vznikající v důsledku prostorové optimalizace socioekonomických aktivit a využití přírodních zdrojů. Toto zvýšení a vyšší využití se projevuje v lepší konkurenceschopnosti soukromého sektoru, životní úrovni obyvatel a stavu životního prostředí. Akademický přístup chápe regionální rozvoj jako aplikaci nauk, zejména ekonomie, geografie a sociologie, řešících jevy, procesy, vztahy systematicky vymezeného prostoru, které jsou ovlivněny přírodně-geografickými, ekonomickými a sociálními podmínkami v daném regionu. Toto chápání regionálního rozvoje je často nazýváno regionalistikou a je typické pro akademickou sféru¹⁷.

3.2.1 Aktéři regionálního rozvoje

Regionální rozvoj je výsledkem rozhodnutí mnoha aktérů, které lze rozdělit do tří důležitých skupin:

- podniky,
- soukromé domácnosti,
- veřejný sektor.

Podniky – k nejdůležitějším rozhodnutím z hlediska regionálního rozvoje, které podniky činí patří rozhodování o ručení polohy. Podnik rozhoduje o tom, na jakém místě bude realizovat své výrobní, výzkumné, obchodní a řídicí aktivity. Všechny aktivity mohou být soustředěny na jedno místo nebo mohou být jednotlivé aktivity rozděleny na větší počet míst. Podniky také významně ovlivňují prostorovou strukturu regionu tím, že si vytvářejí nákupní a odbytové sítě a také svoji skladovací politiku. Také mzdová politika podniků působí na regionální rozvoj, a to konkrétně na regionální důchod a ovlivňuje trh práce.

Soukromé domácnosti – podobně jako podniky i soukromé domácnosti ovlivňují svým rozhodováním regionální rozvoj. Nejen jako finální spotřebitelé zboží a služeb, ale i jako zaměstnanci, podnikatelé nebo investoři. Shodně jako podniky, rozhodují i soukromé domácnosti o svém stanovišti (o místě bydliště, o místě zaměstnání, trávení volného času atd.) čímž vytvářejí podobné sítě. Lidé dojíždějí do zaměstnání, nakupují různé zboží a

¹⁷ WOKOUN, René. *Regionální rozvoj*, s. 11.

služby, o víkendu nebo o dovolené navštěvují místa mimo své bydliště, setkávají se s rodinou, přáteli a navštěvují kulturní a zábavná zařízení. Dojížděka do zaměstnání se stala významným fenoménem doby. Proto také existuje úzká vazba mezi rozhodováním soukromých domácností o místě trvalého bydliště a místě zaměstnání. Z důvodu vysoké mobility lidí mohou také velké podniky koncentrovat na jednom místě takový počet pracovních sil, který je potřebný pro zabezpečení jejich produkce.

Veřejný sektor – i veřejný sektor činí celou řadu prostorově relevantních rozhodnutí. Jednak určuje kvalitu různých míst, jednak rozhoduje o lokalizaci řady veřejných zařízení. Stát strukturuje politické a sociální rámcové podmínky pro soužití lidí a jejich ekonomické aktivity. Stejně tak stát vybírá daně, vytváří právní rámec, zřizuje řadu institucí atd. Z jedním z nejdůležitějších úkolů veřejného sektoru je vybavit území infrastrukturou, která má velký vliv na prostorový vývoj. Územní vybavenosti dálnicemi, silnicemi, železniční a komunikační sítí způsobuje, že některá místa jsou pro jednotlivé aktivity vybavena lépe než jiná¹⁸.

3.2.2 Teorie regionálního rozvoje

Teorie regionálního rozvoje představují víceméně ucelený systém vysvětlujících působení základních faktorů, subjektů, mechanismů a dalších souvislostí regionálního rozvoje. Teorie mají tedy významný poznávací význam. Znalost teorie regionálního rozvoje je základem pro koncipování adekvátní regionální politiky či regionální rozvojové strategie.

Teorií regionálního rozvoje bylo vytvořeno hned několik, tradičně však bývají rozdělovány do dvou základních skupin:

1. **Konvergenční teorie** – teorie regionální rovnováhy, které předpokládají, že přirozenou základní tendencí regionálního rozvoje je tendence ke snižování rozdílů mezi regiony.
2. **Divergenční teorie** – teorie regionální nerovnováhy, které naopak za základní tendenci regionálního rozvoje považují zvyšování regionálních rozdílů.

Smyslem teorií regionálního rozvoje by mělo být především stanovení hierarchie rámců, vývojových tendencí, identifikace a podchyčení mechanismů a procesů regionálního

¹⁸ JEŽEK, Jiří. *Regionální rozvoj* [online], s. 5-7.

rozvoje, pochopení role hlavních subjektů, včetně míry jejich autonomie, vazeb a pozice, ze které aktéři vnímají a interpretují realitu¹⁹.

3.3 Regionální politika

Regionální politika se v Evropě obecně chápe jako činnost, jejímž úkolem je přispívat ke snižování rozdílů mezi úrovněmi rozvoje jednotlivých regionů a k zabezpečení jejich harmonického rozvoje. Cílem regionální politiky je, aby regiony měly stejné šance a možnosti a aby jejich demografický, hospodářský a přírodní potenciál byl plnohodnotně využíván²⁰.

Jinými slovy je regionální politika koncepční a výkonná činnost státu, regionálních a místních orgánů zaměřená na podporu rozvojových aktivit v jednotlivých regionech a na předcházení či zmírňování negativních důsledků územně nerovnoměrného rozvoje²¹. Jiní autoři uvádějí definici, v níž regionální politika představuje všechny veřejné intervence, které vedou ke zlepšení geografického rozdělení ekonomických činností, respektive které se pokouší napravit určité prostorové důsledky volné tržní ekonomiky pro dosažení dvou vzájemně závislých cílů: ekonomického růstu a zlepšení sociálního rozdělení ekonomických efektů. Regionální politika je tedy určena k ovlivňování hospodářské struktury v regionech tak, aby přispěla ke zlepšení efektivnosti hospodářské politiky²².

Hlavní priority regionální politiky v období 2021-2027 jsou²³:

1. Inteligentnější Evropa (Inteligentnější Česko) – podpora inovací, rozvoj digitalizace a internetu, ekonomická transformace, podpora malých a středních podniků,
2. Zelenější, bezuhlíková Evropa (Zelenější bezuhlíkové Česko) – oběhové hospodářství, čistá městská mobilita, úspory energie a obnovitelné zdroje, opatření v souvislosti se změnou klimatu,
3. Propojenější Evropa (Propojenější Česko) – efektivní mobilita, rozšíření strategických dopravních sítí,

¹⁹ WOKOUN, René. *Regionální rozvoj*, s. 220-221.

²⁰ *Nová regionální politika*, s. 20.

²¹ JEŘÁBEK, Milan, Jaroslav DOKOUPIL a Tomáš HAVLÍČEK. *České pohraničí - bariéra nebo prostor zprostředkování?*, s. 96.

²² WOKOUN, René. *Regionální rozvoj*, s. 29.

²³ Euroskop.cz. Dostupné z: <https://euroskop.cz/ja-a-eu/fondy/regionalni-politika/regionalni-rozvoj-a-soudrznost-po-roce-2020/>.

4. Sociálnější Evropa (Sociálnější Česko) – vyšší kompetence, odbornější dovednosti, rozvoj vzdělávání, podpora sociálního začleňování, rovný přístup ke zdravotní péči,
5. Evropa bližší občanům (Česko bližší občanům) – podpora místně vedených strategií rozvoje, udržitelný rozvoj měst v EU.

3.3.1 Vývoj regionální politiky

Počátky regionální politiky sahají do 30. let 20. stol., do období velké hospodářské krize, kdy byla Velká Británie postavena před problémem, jak řešit dopady této krize v klasických průmyslových regionech. V této době se ve Velké Británii výrazně prohloubily socioekonomické diference mezi jednotlivými regiony a stát byl nucen přijmout určitá opatření ke zmírnění výrazně se zhoršující sociální situace v těchto regionech. Tehdy byl přijat první legislativní dokument „Zákon o speciálních územích“ (1934) v němž byly vymezeny problémové regiony, definovány způsoby pomoci spočívající ve zlepšení infrastruktury a rovněž stanovena pravidla pro alokaci prostředků.

Ve Francii a Itálii se regionální politika začala rozvíjet až po druhé světové válce. V obou zemích se projevovaly velmi výrazné regionální dichotomie, v případě Francie šlo o protiklad mezi pařížskou aglomerací a ostatními regiony, v Itálii mezi prosperujícím severem a zaostalým jihem. Francie se zaměřila na podporu dvanácti tzv. metropolí, s cílem dosáhnout vyváženější regionální struktury. V Itálii se už v 50. letech regionální politika zaměřila především na industrializaci nejnižnějších částí země.

Ve většině západoevropských zemí se regionální politika začala uplatňovat na přelomu 50. a 60. let. V současnosti se např. německá regionální politika zaměřuje na rozvoj nových spolkových zemí, dříve se zabývala podporou restrukturalizace starých průmyslových regionů. V Belgii byly postupně v důsledku regionalizace a poté federalizace státu přeneseny všechny kompetence regionální politiky zcela na regionální úroveň²⁴.

3.3.2 Vývoj regionální politiky v ČR

Regionální politika nehrála v první polovině 90. let v České republice tak významnou roli jako je tomu ve většině zemí Evropské unie. Postupný nárůst meziregionálních rozdílů v socioekonomickém rozvoji v druhé polovině 90. let, postupující procesy demokratizace a decentralizace rozhodování a zároveň potřeba vytvořit systém

²⁴ WOKOUN, René. *Regionální rozvoj*, s. 24-25.

regionální politiky i ve vazbě na proces přípravy na strukturální fondy EU však vedly k zásadnímu obratu v regionální politice České republiky. V současné době je regionální politika v ČR součástí hospodářské politiky státu a je koordinována s regionální politikou EU. Subjektem regionální politiky je stát, ale i samosprávné obce a kraje²⁵.

V roce 1998 přijala vláda ČR svým usnesením č. 235 Zásady regionální politiky a zároveň stanovila úkoly v oblasti legislativní, institucionální a programové.

Zásadním strategickým dokumentem regionální politiky ČR je Strategie regionálního rozvoje České republiky, kterou vláda ČR schválila 12. července 2000. Na tento dokument navázaly Programy rozvoje krajů ČR. Na jaře roku 2006 byla schválena nová Strategie regionálního rozvoje České republiky pro roky 2007-2013. Následoval dokument Strategie regionálního rozvoje České republiky 2014-2020, který byl schválen na jaře roku 2013. Na podzim roku 2019 byl vládou ČR schválen navazující dokument Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+, jehož strategické cíle jsou následovné:²⁶

1. Mezinárodně konkurenceschopná metropolitní území adaptovaná na ekonomický, prostorový a populační růst.
2. Aglomerace využívající svůj růstový potenciál a plnící úlohu významných krajských hospodářských, kulturních a akademických center.
3. Hospodářsky stabilizovaná regionální centra představující snadno dostupná centra kultury, zaměstnanosti a obslužnosti příslušných funkčních regionů, jejich venkovské zázemí je na regionální centra dobře dopravně napojeno, disponuje dostatečnou sítí služeb a jsou v něm uplatňována inovativní řešení.
4. Revitalizované a hospodářsky restrukturalizované regiony, přizpůsobené a flexibilně reagující na potřeby trhu.
5. Dobrá kvalita života v hospodářsky a sociálně ohrožených územích.
6. Kvalitní plánování regionálního rozvoje přispívající k plnění cílů regionální politiky.

3.4 Region

Pojem region je používán často a dlouhodobě, neexistuje však jednotná, všeobecně přijatelná definice, na které by se odborníci shodli. Region může být chápán jako „komplex

²⁵ PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*, s. 162.

²⁶ Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+. Dostupné z: <https://mmr.cz/getmedia/58c57a22-202d-4374-af5d-cbd8f9454adb/SRR21.pdf.aspx?ext=.pdf>.

vznikající regionální diferenciací krajinné sféry²⁷. Regiony neexistují samy o sobě. Jsou výsledkem procesu abstrakce, zobecnění anebo konstrukce, to znamená specifického postupu jejich vymezování, který se nazývá regionalizace²⁸. Regiony je také možno chápat jako konkrétní a dynamické projevy společenských procesů, které jsou závislé jak na lidském jednání, tak na společenských strukturách a jejich vývoji²⁹.

3.4.1 Typologie regionů

V literatuře je možné nalézt celou řadu snah o typologizaci regionů podle nejrůznějších kritérií. Většina z nich se přitom snaží kombinovat tři aspekty: různá pojetí či koncepce prostoru, velikost a věcný obsah. Jednou z nejvíce citovaných klasifikací je typologizace regionů, kterou zpracoval německý geograf H. H. Blotvogel, který rozlišuje následující typy regionů³⁰:

Reálné regiony (analytické regiony) – jsou vědeckými konstrukcemi, které slouží vědeckému poznání a jeho snahám o vědecké uspořádání reality. Je možné je konstruovat na základě účelu, kterému by měly sloužit, nebo na základě teorie, z níž vycházejí. Reálné regiony je možné rozlišit na následující dva typy:

- Jednoznačně lokalizované regiony - např. různé přírodní jednotky, povodí řeky.
- Funkční regiony - např. krajina, oblast trhu práce, hospodářský prostor, městský region.

Regiony vymezené lidskými aktivitami a činnostmi – tento typ regionů vzniká každodenním jednáním individuálních nebo kolektivních aktérů (různých skupin, firem, sdružení obcí a měst). Jako příklad je možné uvést akční prostor obyvatel, oblasti územní působnosti regionálních médií, územně plánovací regiony nebo území dobrovolných svazků obcí a měst.

Identifikační regiony – regiony, které jsou jako regiony vnímány, nebo s nimiž se aktéři identifikují. Takové regiony vznikají prostřednictvím společenské komunikace (médiá, politika). Jako příklad je možné uvést regiony osobní nebo společenské identity, nebo regiony jako oblast působnosti politického jednání.

²⁷ WOKOUN, René, Pavel MATES a Jaroslava KADERÁBKOVÁ. *Základy regionálních věd a veřejné správy*, s. 84.

²⁸ WOKOUN, René. *Regionální rozvoj*, s. 282.

²⁹ WOKOUN, René. *Regionální rozvoj*, s. 284.

³⁰ WOKOUN, René. *Regionální rozvoj*, s. 282-283.

Deskriptivní regiony se vymezují na základě situační analýzy. Rozeznáváme dva typy deskriptivních regionů:

- **Homogenní** – vymezují se na základě rovnoměrné intenzity výskytu reprezentativních jevů (vysoká míra nezaměstnanosti, podíl zaměstnanců v zemědělství).
- **Heterogenní** – vykazují relativní autonomii své komplexní integrity (např. spádové oblasti, dojížděky za prací a do škol, nebo naopak vyjížděky obyvatel měst za příměstskou rekreací).

Normativní regiony vznikají politickým rozhodnutím na základě požadavků legislativy nebo exekutivy. Kromě administrativně správních jednotek patří do této skupiny nejruznější plánovací regiony nebo regiony se soustředěnou podporou státu, které se vymezují na základě společných strukturálních problémů.

3.4.2 Význam regionů

V poslední době se pojem region stává objektem zájmu celé řady vědních disciplín. Regiony již nejsou považovány za formální vyjádření prostorové klasifikace, ale za konstituční prvek společenské a ekonomické struktury. S ohledem na rostoucí význam regionů se vědecký zájem také posouvá od hledání kritérií pro klasifikaci a typologizaci regionů k procesům institucionalizace a politického řízení regionů. Existuje pět dimenzí růstu významu regionů³¹:

- **Politická dimenze** – regiony jsou stále více vnímány jako realizační rovina regionální politiky. Jelikož jsou regiony méně institucionalizované než ústavou a zákony vymezené územně správní celky, mohou daleko lépe a jednodušeji integrovat různé řídicí mechanismy, a tím vytvářet synergické efekty.
- **Ekonomická dimenze** – regiony získávají z mnoha důvodů na významu také v důsledku internacionalizace a globalizace ekonomiky. Zaprvé strategický význam, zvláště z pohledu nadnárodních firem, získalo místní a regionální zakořenění ekonomických aktivit, které se projevuje vytvářením regionálních produkčních klastrů. Za druhé se zvyšuje význam regionálního kreativního a inovativního prostředí, zvyšujícího inovační schopnost firem, což vede

³¹ WOKOUN, René. *Regionální rozvoj*, s. 284-286.

k vytváření regionálních inovačních systémů. Za třetí si v rámci globální konkurence stále méně konkurují jednotlivá města, ale daleko více městské regiony.

- **Sociálně-kulturní dimenze** – Ačkoliv se často hovoří o odstraňování hranic a prostorové vázanosti společenské komunikace, tak stoupá potřeba přehledných a snadno identifikovatelných regionů jako životních prostředí. Přehodnocuje se interpretace pojmu jako domov nebo vlast, na významu získává regionální kultura a dochází k regionalizaci médií. S regionalismem se setkáváme na každém kroku. Vazba občanů ke své obci se rozplývá. Lidé už nenaplňují své životní potřeby pouze na jednom místě, tam kde bydlí, ale v rostoucí míře jejich životní prostředí tvoří regiony.

- **Ekologická dimenze** – Poté co se státem realizovaná politika ochrany životního prostředí převážně zaměřovala na ochranu dílčích biotopů anebo na globální ekologické problémy, získávají na významu regionální systémy územní stability, koloběhy energie a materiálů a také regionální strategie trvale udržitelného rozvoje.

- **Strategická dimenze** – Region se stává stále důležitější také z pohledu územního a strategického plánování. Hodně se hovoří o nezbytnosti meziobecní spolupráce. Důvodem je poznání, že řadu problémů není možné řešit na místní úrovni, resp. že řada problémů a úkolů může být efektivně řešena na regionální úrovni.

3.5 Euroregion

Od počátku 90. let byl překonán konflikt mezi východem a západem a sním spojené rozdělení světa na východní a západní polokouli. Kromě nových partnerství na nadnárodní úrovni (např. EU) se začaly velmi rychle rozvíjet snahy o kontakt se sousedy na druhé straně hranice i na úrovni regionální³².

Euroregiony lze chápat jako „demokraticky organizované instituce“, zaměřené na přeshraniční spolupráci. Jsou základnou pro zpracování strategií, koncepcí a projektů a pro organizování a řešení aktivit přesahující státní hranice³³.

³² SCHRAMEK, Christian. Einleitung.

³³ NETOLICKÝ, Václav. *Euroregiony*, s. 14.

Jiná definice říká, že euroregiony představují trvalé struktury přeshraniční spolupráce mezi regionálními a místními orgány, jež leží v přímém sousedství na hranici dvou států. Jedná se o přeshraniční sdružení s vlastním stálým sekretariátem, technickým a administrativním vybavením a vlastními zdroji³⁴.

Euroregiony nejsou jednotné z pohledu právní formy, organizace či kompetencí, shodují se však zpravidla v následujících bodech:

- jsou stálé,
- mají vlastní identitu oddělenou od svých členů,
- mají vlastní správní, technické i finanční zdroje,
- mají vlastní vnitřní rozhodovací pravomoci.

Euroregiony sice tvoří základ pro regionální a místní aktivity přeshraniční spolupráce, řízení projektů přeshraniční spolupráce však zajišťují instituce podle národních pravidel³⁵.

3.5.1 Základní přehled euroregionů v ČR:

V České republice dnes funguje třináct euroregionů, které zahrnují území více než třiceti ze sedmdesáti šesti stávajících okresů.

Tabulka 1 - Základní přehled euroregionů v ČR

Název euroregionu	Členské země	www stránky
Nisa (Niesse, Nysa)	Německo, Polsko, Česká republika	www.ern.cz
Labe (Elbe)	Německo, Česká republika	www.elbelabe.eu/cz/
Krušnohoří (Erzgebirge)	Německo, Česká republika	www.euroreg.cz
Ergensis (Ergensis)	Německo, Česká republika	www.euregio-ergensis.cz
Šumava (Bayerischer Wald – Mühlviertel)	Německo, Rakousko, Česká republika	www.euregio.cz
Glacensis (Glacensis)	Polsko, Česká republika	www.euro-glacensis.cz
Praděd (Pradziad)	Polsko, Česká republika	www.europraded.cz
Silesia (Silesia)	Polsko, Česká republika	www.euroregion-silesia.cz
Těšínské Slezko (śląsk cieszyński)	Polsko, Česká republika	www.irsts.cz

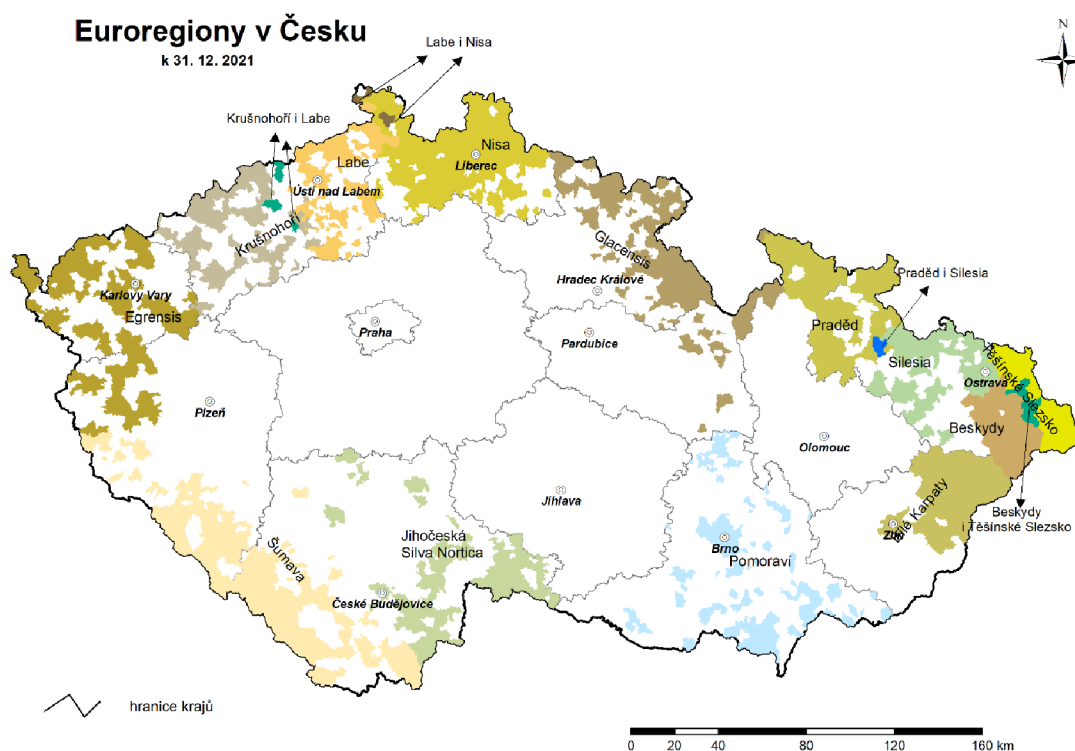
³⁴ Definice euroregionu. Dostupné z: <https://www.msk.cz/cs/kraj/mezinarodni/euroregiony-467/>.

³⁵ NETOLICKÝ, Václav. *Euroregiony*, s. 12.

Beskydy (Beskidy, Beskydy)	Slovensko, Polsko, Česká republika	www.regionbeskydy.cz
Bílé Karpaty (Biele Karpaty)	Slovensko, Česká republika	www.regionbilekarpaty.cz
Pomoraví (Weinviertel, západné Slovensko)	Slovensko, Rakousko, Česká republika	www.somjm.cz/euroregion-pomoravi
Silva Nortica (Waldviertel)	Rakousko, Česká republika	www.silvanortica.com

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Obrázek 2 - Euroregiony v České republice

Zdroj: ČSÚ 2022

3.5.2 Vznik euroregionů na území ČR

Euroregiony v České republice vznikly během deseti let od konce roku 1991 do poloviny roku 2002. Jako první vznikly v období let 1991–1993 euroregiony na česko-německé hranici. V roce 1991 byl založen Euroregion Nisa podle vzoru euroregionů na německo-nizozemské hranici. V roce 1992 byl založen sousední Euroregion Elbe/Labe a Krušnohoří. O rok později pak euroregion Ergrensis a Šumava. V další vlně během let 1996–

1998 vznikly euroregiony na česko-polské hranici – Glacensis, Praděd, Těšínské Slezsko a Silesia. V letech 1999–2002 pak byly doplněny euroregiony na česko-slovenské a česko-rakouské hranici – Pomoraví, Beskydy, Bílé Karpaty a jako poslední byla založena Silva Nortica³⁶.

3.5.3 Vývoj a význam euroregionů na území ČR

V minulosti měli hraniční regiony značnou nevýhodu kvůli izolaci, která souvisela s polohou regionů. Centrem hospodářského a kulturního vývoje byly většinou oblasti uvnitř státu a krajní oblasti se vyvíjely pomaleji. Proto se přeshraniční spolupráce na tyto nedostatky zaměřuje a pomáhá tak zlepšovat životní podmínky. Význam euroregionů není pouze zprostředkování finančních prostředků z Evropské unie, ale také snaha o decentralizaci moci v oblasti rozhodování o přeshraničních problémech v místech, kterých se to týká³⁷. Působení euroregionálních sdružení měst a obcí v příhraničních částech ČR je zaměřeno částečně na plánování a přípravu konkrétních projektů pro oživení tohoto území podporovaných mimo jiné i Evropským společenstvím – v rámci programů Phare CBC a INTERREG – od sběru podnětů z úrovně obcí, po poradenství při přípravě projektů na jejichž přípravě a realizaci se mohou též mimo jiné podílet regionální rozvojové agentury činné v daném území³⁸.

3.5.4 Činnost euroregionů

Euroregiony všeobecně podporují rozvoj přeshraniční spolupráce. Všechny euroregiony se zaměřují na podporu setkávání a partnerství lidí a institucí. Většina z nich se ale neomezuje jen na tuto aktivitu a má zřízeny pracovní skupiny či komise složené z odborníků na danou problematiku z obou stran hranice.

Hlavní zaměření pracovních skupin euroregionů v ČR:

- cestovní ruch,
- doprava,
- životní prostředí,
- kultura, sport, školství,

³⁶ Euroregiony v České republice komparativní analýza. Dostupné z: <https://wep.vse.cz/pdfs/sev/2009/01/05.pdf>, s. 75.

³⁷ Euroregiony [online]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/euroregiony/>.

³⁸ Euroregiony [online]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20541849/7113k702.pdf/f41ef3e2-c901-47df-a307-d308d5d0b32b?version=1.0>.

- hospodářství,
- krizový management a bezpečnost,
- veřejné zdraví,
- lidské zdroje a další.

Euroregiony nejčastěji rozvíjejí spolupráci v oblasti cestovního ruchu. Důležitou oblastí je rovněž kultura, sport či doprava³⁹.

³⁹ Euroregiony v České republice komparativní analýza. Dostupné z: <https://wep.vse.cz/pdfs/sev/2009/01/05.pdf>, s. 85.

4 Euroregion Elbe/Labe

Praktická část práce se podrobně zaměřuje na představení Euroregionu Elbe/Labe. Bude zde popsán vznik euroregionu, jeho historie, financování a dále projekty a kulturní aktivity v rámci euroregionu Elbe/Labe.

Euroregion Elbe/Labe je jedním z pěti euroregionů, vzniklých v 90. letech, který leží na hranici mezi Německem (Sasko) a Českou republikou. Územně zahrnuje čtyři okresy na české straně a obdobné administrativní jednotky na saské straně (Landkreise a zemské hlavní město Drážďany)⁴⁰.

Obrázek 3 - Logo Euroregionu Elbe/Labe

Zdroj: www.elbelabe.eu

4.1 Charakteristika Euroregionu Elbe/Labe

4.1.1 Obyvatelstvo a rozloha

Euroregion je rozlehlý cca 5 500 km² a na jeho území žije okolo 1 404 000 obyvatel. V české části EEL žije cca 252 000 obyvatel. Českou část území euroregionu tvoří čtyři okresy: Děčín, Litoměřice, Teplice a Ústí nad Labem. Na tomto území se nachází celkem 214 obcí, z nichž 52 patří do okresu Děčín, 105 do okresu Litoměřice, 34 do okresu Teplice a 23 do okresu Ústí nad Labem. Největší obcí a zároveň sídlem kraje je město Ústí nad Labem, které mělo k 31.12.2022 90 378 obyvatel. Německou část území tvoří zemský okres Saské Švýcarsko-Východní Krušné hory (Landkreis Sächsische Schweiz-Osterzgebirge), zemské hlavní město Drážďany, město Pirna a město Dippoldiswalde. Největším městem a

⁴⁰ JERÁBEK, Milan. Czech-Saxon Cross-Border Cooperation With Special Attention to the Elbe/Labe Euroregion.

zároveň sídlem německé části euroregionu je zemské hlavní město Svobodného státu Sasko Drážďany s počtem obyvatel přibližně 562 000⁴¹.

4.1.2 Geografické prostředí

Severozápadní hranici české části euroregionu vymezuje pásmo Krušných hor s průměrnou nadmořskou výškou 570 m, které pozvolna přechází v další pohoří zvané Děčínské stěny, z nichž turisticky nejznámější je část Tiských stěn a dále známá rozhledna Děčínský Sněžník o nadmořské výšce 723 m. Na území východně od řeky Labe, které u obce Hřenska opouští ČR, se rozkládá Růžovská pahorkatina a na ní navazují Jetřichovické stěny, které vytvářejí labyrint stinných kaňonů a soutěsek, které jsou místy hluboké i přes 100 m. Celé toto území je chráněnou krajinnou oblastí s názvem Labské pískovce nebo také České Švýcarsko. Mezi nejznámější a turisticky nejvyhledávanější přírodní výtvar v této oblasti patří Pravčická brána – evropský unikát skalního mostu s šířkou 25 m a výškou 21 m. Na severu české části zasahuje do území euroregionu část chráněné krajinné oblasti Lužické hory. Střední část zaujímá České středohoří, které je poměrně rozsáhlé a zasahuje do několika okresů. Jih české části euroregionu pokrývají roviny, které pocházejí z druhohor, tzv. Česká křídlová tabule, ze kterých vystupuje historicky nejznámější památná hora Říp.

Na saské straně je krajina utvářena Labskou rovinou, která se rozprostírá od Pirny přes Drážďany do Míšně, sprašovou pahorkatinou na severozápadě, a dále středohořím Saského Švýcarska a Krušnohořím. Podél Labe ve směru k českým hranicím se rozprostírá Saské Švýcarsko, na které navazuje České Švýcarsko a společně tak tvoří jedinečné středohoří⁴².

4.1.3 Pamětihodnosti

Dokladem bohaté historie české části euroregionu je množství kulturních památek. Z nejznámějších je možné jmenovat barokní zámek v Duchcově, kláštery v Oseku a Doksanech, vodní hrad v Budyni nad Ohří, zámky Ploskovice a Libochovice. Litoměřice, Ústěck a Terezín byly vyhlášeny městskými památkovými rezervacemi. Mezi další velmi navštěvované národní kulturní památky patří románská rotunda sv. Jiří na Řípu, památník Přemysla Oráče u Stadic, Muzeum ghetta a Malá pevnost v Terezíně, muzeum Českého granátu v Třebenicích a galerie v Litoměřicích a v Roudnici nad Labem.

⁴¹ *Charakteristika Euroregionu Elbe/Labe - česká část* [online]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/fd00424e4b>.

⁴² *tamtéž*

Nabídka turistických cílů je na saském území euroregionu opravdu velmi bohatá – vinuté říční údolí a impozantní horské masivy, hluboké lesy a zelené louky, na kulturu bohatá malá i velká města jako jsou například Drážďany a Míšeň, hrady a zámky nebo třeba pevnost Königstein. Na svazích rozprostírajících se nad Labem, v kulturní krajině s 800letou tradicí zrají vynikající vína. Východní Krušnohoří, které je velmi bohaté na lesy, tvoří další turistickou oblast na saské straně. Především se jedná o zimní sporty v oblasti Altenbergu a Geisingu⁴³.

4.1.4 Doprava

Přes euroregion procházejí důležité železniční a silniční dopravní tepny, proto má toto území významnou polohu zejména pro vazbu na EU. V silniční dopravě má prvořadou úlohu dálnice D8, která propojuje Prahu a Drážďany. Hlavním železničním tahem, který protíná území euroregionu je mezinárodní trať vedoucí z Prahy přes Lovosice na Děčín a dále do Drážďan. Pro saskou část euroregionu má pak velký hospodářský potenciál letiště hlavního zemského města Drážďany. Toto letiště zajišťuje konkurenceschopnost regionu především dobrým spojením na národní a mezinárodní leteckou dopravu. Také řeka Labe vykazuje pozici dopravní tepny. Protéká celým euroregionem a je významnou vodní cestou jak pro cestovní ruch, tak pro nákladní dopravu⁴⁴.

4.2 Historie a cíle Euroregionu Elbe/Labe

4.2.1 Historie

Euroregion byl založen 24. června 1992 v Ústí nad Labem. Tomuto základnímu aktu předcházelo zřízení dvou komunálních sdružení, původního „Klubu Euroregion Labe“ (dnes Svazku obcí Euroregion Labe) na české straně a „Komunálního společenství Euroregion Horní Polabí/Východní Krušnohoří, registrovaný spolek“ na německé straně⁴⁵.

Komunální společenství Euroregion Horní Polabí/Východní Krušnohoří, registrovaný spolek (Kommunalgemeinschaft Euroregion Oberes

⁴³ *Charakteristika Euroregionu Elbe/Labe - česká část* [online]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/fd00424e4b>.

⁴⁴ *tamtéž*

⁴⁵ *Historie euroregionu Elbe/Labe* [online]. Dostupné z: <https://www.elbelabe.eu/cz/organizace/historie-euroregionu-elbe-labe>.

Elbtal/Osterzgebirge e.V.) byl založen 20. května 1992 a tvoří ho všechny saské okresy. 9. června 1992 byl pak založen Klub Euroregion Labe, dnes Svazek obcí Euroregion Labe (Gemeindeverband Euroregion Labe), který zahrnuje obce a města okresů Ústí nad Labem, Teplice, Děčín a Litoměřice⁴⁶.

4.2.2 Cíle Euroregionu Elbe/Labe

Vyšším cílem euroregionu je, aby hranice mezi Německem a Českou republikou již nepůsobila jako dělicí hranice. Jedná se stále o bariéru v mnoha ohledech, i když členství obou zemí v Evropské unii mnoho překážek odstranilo. V podstatě zůstala jazyková bariéra, překážky v mentalitě a strukturální rozdíly. Na těchto překážkách euroregion pracuje⁴⁷.

V rámcové dohodě Euroregionu Elbe/Labe jsou pak stanoveny následující cíle:

1. Podpora spolupráce a rozvoje v těchto oblastech:
 - regionální plánování,
 - životní prostředí,
 - podpora hospodářství a cestovního ruchu,
 - výstavba infrastruktury,
 - ochrana před živelnými pohromami a záchranářství,
 - doprava,
 - kultura, vzdělávání, sport, setkávání,
 - zdravotnictví, sociální péče.
2. Podpora snah a jednotlivých záměrů města a obcí, které odpovídají rozvojovým cílům regionu.
3. Podpora všech snah a opatření na komunální úrovni vedoucí k integraci České republiky do Evropské unie (tento cíl byl již splněn).
4. Podporovat všechny snahy a opatření na komunální úrovni.
5. Zastupovat regionální zájmy na příslušných úřadech a institucích, jakož i podporovat aktivity v rámci závazných mezinárodních smluv o regionální přeshraniční kooperaci⁴⁸.

⁴⁶ *Euroregion Elbe/Labe Chronik* [online]. Dostupné z: https://www.elbelabe.eu/site/assets/files/21698/chronik_eel_1992-2008.pdf.

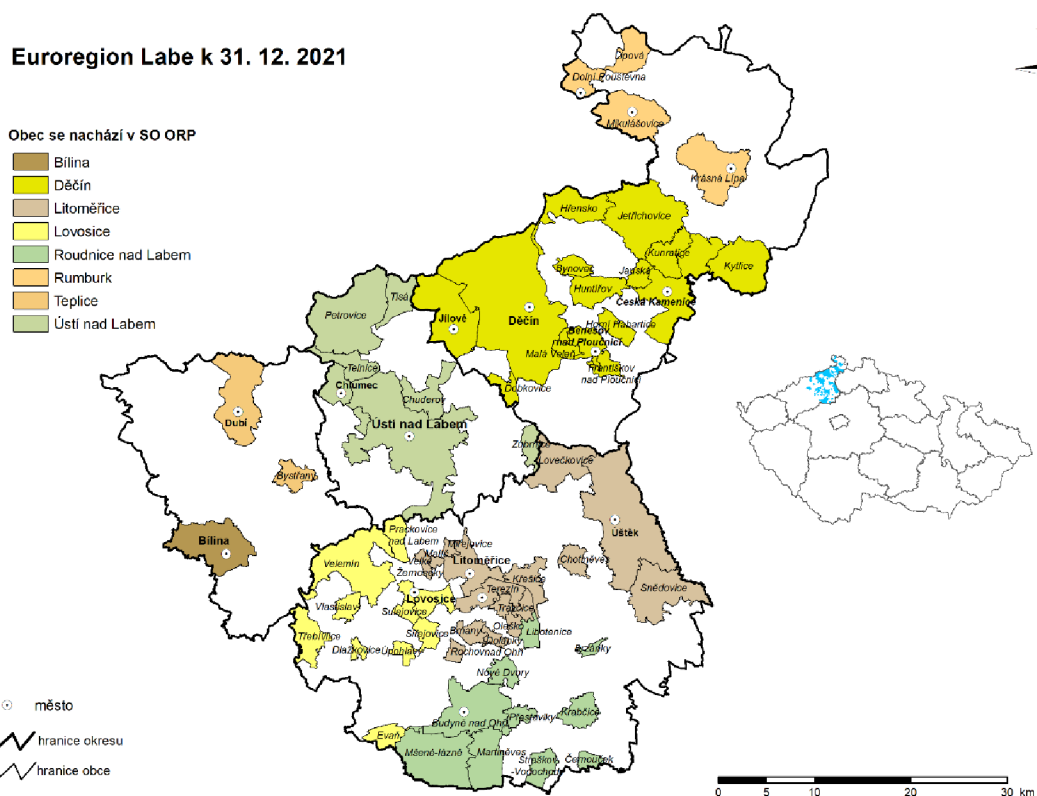
⁴⁷ *Cíle a úkoly Euroregionu Elbe/Labe* [online]. Dostupné z: <https://www.elbelabe.eu/cz/organizace/cile-a-ukoly>.

⁴⁸ *Rámcová dohoda Euroregionu Elbe/Labe* [online]. Dostupné z: https://www.elbelabe.eu/site/assets/files/23880/rahmenvereinbarung_der_eel_von_2004.pdf.

4.3 Členové

Členství v EEL je dobrovolné a členem mohou být obce, resp. města ležící uvnitř území základní působnosti euroregionu, jejichž orgány členství v euroregionu právoplatně schválí, a které se do euroregionu písemně přihlásí a zaváží se dodržovat stanovy a usnesení orgánů⁴⁹. Seznam členských obcí tvoří přílohu č. 1.

Obrázek 4- Mapa české části Euroregionu Elbe/Labe

Zdroj: ČSÚ 2022

4.4 Organizační struktura

Součástí euroregionu je řada orgánů a odborných skupin. Některé z nich patří pouze interně k oběma komunálním sdružením (Euroregion Horní Polabí/Východní Krušnohoří a Svazek obcí Euroregionu Labe), jiné jsou utvářeny společně.

⁴⁹ Členové Euroregionu Elbe/Labe [online]. Dostupné z: <https://www.usti-nad-labem.cz/cz/uredni-portal/o-meste/spoluprace-mesta/spoluprace-cr/euroregion-elbe-labe.html>.

Společné orgány⁵⁰:

- **Rada Euroregionu Elbe/Labe** – společná rada je kromě volby předsednictva zodpovědná za strategická rozhodnutí týkající se práce a rozvoje euroregionu. Obvykle se schází jednou ročně.
- **Prezídium Euroregionu Elbe/Labe** – Prezídium naopak reprezentuje euroregion navenek, zejména v osobě obou spolupředsedů. Na druhé straně se zabývá dlouhodobým rozvojem euroregionu.

Orgány Komunálního společenství Euroregionu Horní Polabí/Východní Krušnohoří:

- **Sněm Komunálního společenství Euroregionu** – Sněm KS Euroregionu je jeho nejvyšším orgánem. Volí zástupce do ostatních výborů, rozhoduje o rozpočtu a přijímá veškerá základní a právně závazná usnesení spolku. Setkává se jednou ročně.
- **Pracovní výbor Komunálního společenství Euroregionu** – Pracovní výbor KS se schází několikrát ročně a přijímá důležitá rozhodnutí, která přesahují kompetence představenstva. To závisí především na jejich strategickém významu nebo finančním dopadu.
- **Představenstvo Komunálního společenství Euroregionu** – Představenstvo KS zastupuje navenek a přijímá rozhodnutí v průběhu roku, jejich význam není tak velký, že by bylo nezbytné usnesení Pracovního výboru, obvykle v souvislosti s průběžnou činností svazu obcí.

Orgány Euroregionu Labe:

- **Sněm Euroregionu Labe** – Sněm Dobrovolného svazku obcí Euroregionu Labe je nejvyšším orgánem. Volí zástupce do ostatních komisí, rozhoduje o rozpočtu a přijímá veškerá zásadní usnesení. Setkává se minimálně jednou ročně.
- **Rada Euroregionu Labe** – Rada Euroregionu Labe nesmí být zaměňována se Společnou radou Euroregionu Elbe/Labe. Schází se několikrát ročně a přijímá důležitá rozhodnutí, která přesahují kompetence představenstva.

⁵⁰ *Organizační struktura EEL* [online]. Dostupné z: <https://www.elbelabe.eu/cz/organizace/gremia/rada-eel/>.

- **Prezídium Euroregionu Labe** – je zastupující orgán navenek a v průběhu roku přijímá rozhodnutí, jejichž význam není tak důležitý, aby vyžadovala usnesení Rady, obvykle v souvislosti s každodenní činností Svazku obcí.
- **Kontrolní komise Euroregionu Labe**

4.5 **Financování Euroregionu Elbe/Labe**

Jako každá organizace, tak i euroregiony musí financovat svou činnost. I když jsou zájmovými sdruženími a jejich cílem není generovat zisk, potřebují finanční prostředky na běžný provoz i na svoje aktivity podporující přeshraniční spolupráci⁵¹.

Zdroje financování EEL:

- Členské příspěvky (na základě zasedání Sněmu Euroregionu Labe byla schválena výše členského příspěvku v roce 2023 v hodnotě 5,- Kč na obyvatele členské obce).
- Příjmy z prodeje zboží.
- Platby za administrování Fondu malých projektů v rámci programů přeshraniční spolupráce.
- Prostředky z dalších evropských projektů (Program spolupráce Sasko – Česko 2021-2027, Česko-německý fond budoucnosti).
- Prostředky poskytnuté jednorázově různými subjekty na konkrétní akce.

4.6 **Projektová činnost Euroregionu Elbe/Labe**

Jak již bylo zmíněno výše jedním z cílů EEL je podpora přeshraniční spolupráce a rozvoje v oblasti kultury, vzdělávání, sportu a setkávání. Euroregion kromě spravování Fondu malých projektů vyvíjí svou vlastní projektovou činnost. V posledním programovém období EEL inicioval několik projektů zaměřených například na publikační činnost nebo sportovní aktivity. Mgr. Vladimír Lipský, ředitel sekretariátu české strany EEL, vyzdvihl 3 projekty, které jsou dle jeho názoru velmi vydařené:

„Příhraničí na historických mapách“ – EEL vydal atlas s historickými mapami Čech a Saska se zvláštním zaměřením na území dnešního euroregionu. Na 128 stranách naleznete exkluzivní výběr 62 map. Nejstarší pochází už z roku 1280, nejnovější jsou

⁵¹ *Benchmarkingová analýza Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa a ostatních euroregionů v ČR* [online]. Dostupné z: http://www.ern.cz/analyza/ern_cz/cz/index.php?D=11.

turistické mapy z roku 1930. Ke všem mapám a různým kartografickým a historickým tématům jsou připojeny vysvětlivky v němčině a češtině. Vytvoření atlasu spolufinancovala Evropská unie z Fondu malých projektů v Euroregionu Elbe/Labe částkou 13 432,89 EUR⁵².

„Digitalizace kulturního pasu EEL“ – Kulturní pas EEL existuje víc jak 25 let a jde o tradiční nabídku kulturních zařízení návštěvníkům euroregionu. Držitelé mohou získat slevu na vstupném do více než 50 kulturních zařízení v euroregionu. Do roku 2022 existovala pouze papírová podoba pasu, která měla svoje limity a nevýhody (např. složitá distribuce). Výsledkem digitalizace je moderní digitalizovaný kulturní pas EEL, který poskytuje zlepšení komunikace mezi držiteli a kulturními institucemi, zvýšení povědomí o lokálních službách a přináší publicitu přeshraniční spolupráce. Projekt má také pozitivní ekologický dopad, protože odstraňuje nutnost tisku a distribuce papírových pasů. Tento projekt byl spolufinancován z Fondu malých projektů v Euroregionu Elbe/Labe částkou 11 291,40 EUR⁵³.

„Sportovní hry dvou euroregionů“ – od roku 2016 pořádají dva Euroregiony Erzgebirge/Krušnohoří a Elbe/Labe střídavě v obou regionech a také střídavě na saské a české straně sportovní hry dětí a mládeže ze Saska a Čech. Tradičně své síly měří mladí sportovci v následujících sportovních disciplínách: volejbal, fotbal a atletika. Pořádající část euroregionu má právo zvolit ještě jeden ukázkový sport. Každoročně se her zúčastní cca 200 sportovců. Vedle měření sportovního výkonu mají hry také druhý společenský rozměr, a to přeshraniční setkání lidí se společnými zájmy. Osloveni jsou nejen mladiství, ale také trenéři a rozhodčí, kteří si mohou v rámci her vyměnit své zkušenosti. V roce 2016 se hry uskutečnily v Bílině, v roce 2017 v Drážďanech, 2018 v Lovosicích, 2019 v Mittweidě a v roce 2020 v Bílině⁵⁴.

EEL jako správce Fondu malých projektů

Fond malých projektů v EEL (FMP) je realizován jako velký projekt v rámci programu přeshraniční spolupráce Sasko-Česká republika (prioritní osa 4) a podporuje především setkávání lidí z Čech a Saska, tzv. projekty „people-to-people“. Záměrem těchto projektů je posílení vzájemné důvěry, informovanosti, odbourávání předsudků a zintenzivnění přeshraniční spolupráce obecně. Dotační prostředky z programu EU –

⁵² Euroregion Elbe/Labe [online]. Dostupné z: <https://www.elbelabe.eu/cz/>.

⁵³ tamtéž

⁵⁴ tamtéž

INTERREG V, který běžel mezi roky 2014–2020 byly k dispozici na celé dotační období, nicméně FMP v EEL zahájil činnost teprve na konci roku 2015 a projektové žádosti byly schvalovány až do konce roku 2021⁵⁵.

Tabulka 2 - Přehled podpořených projektů z FMP v EEL

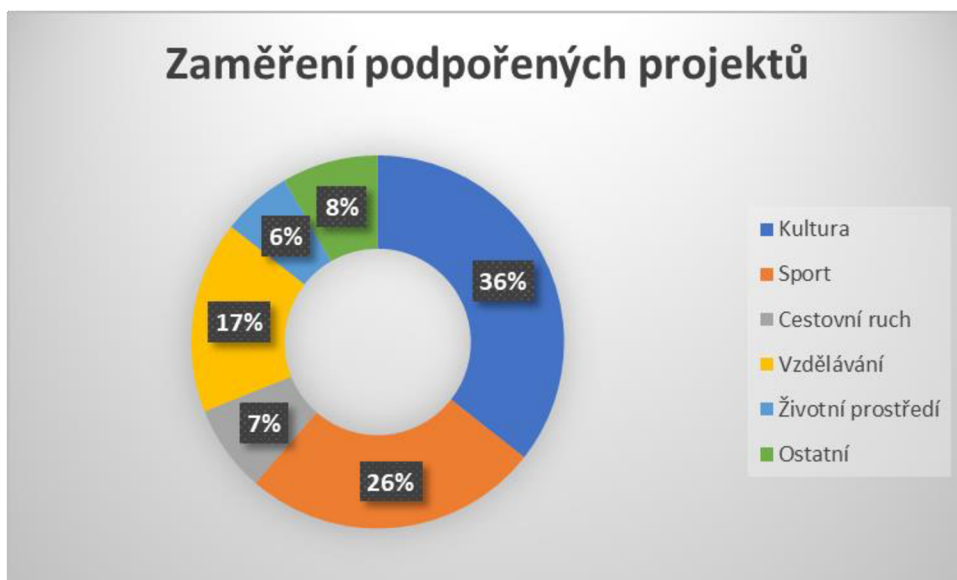
FMP v EEL - dotační období 2014-2020 resp. 2015-2021						
Rok	počet projektů DE/rok	počet projektů ČR/rok	počet projektů celkem/rok	výše dotace DE/rok	výše dotace ČR/rok	výše dotace celkem/rok
2015	0	0	0	0,00 €	0,00 €	0,00 €
2016	14	26	43	222 656,78 €	312 624,00 €	535 280,78 €
2017	26	30	56	337 501,56 €	322 592,00 €	660 093,56 €
2018	25	28	53	326 119,82 €	317 206,64 €	643 326,46 €
2019	25	14	39	208 275,40 €	136 449,11 €	344 724,51 €
2020	14	15	29	195 966,03 €	145 463,53 €	341 429,56 €
2021	15	19	34	214 157,99 €	236 054,58 €	450 212,57 €
Celkem	119	132	254	1 504 677,58 €	1 470 389,86 €	2 975 067,44 €

Zdroj: výroční zprávy EEL, vlastní zpracování.

Z tabulky vyplývá, že celkový počet podpořených projektů v období 2014-2020 resp. 2015-2021 byl 254, z čehož bylo 119 projektů od žadatelů z německé části euroregionu a 132 projektů z české části euroregionu. Procentuálně bylo tedy z FPM podpořeno 47 % žadatelů ze Saska a 53 % z Česka. Z finančního hlediska byla však nepatrně vyšší částkou podpořena saská část EEL s 50,6 % oproti české části s 49,4 %, což znamená, že projektů na německé straně bylo sice méně, ale byly nákladnější.

⁵⁵ Obecné informace o FMP. Dostupné z: <https://www.elbelabe.eu/cz/dotace/fmp/obecne-informace/>.

Graf 2 - Zaměření podpořených projektů

Zdroj: seznam projektů a příjemců, EEL (2023), vlastní zpracování.

U podpořených projektů je vidět zejména převaha kulturních a sportovních projektů, které je možné charakterizovat jako setkávací projekty nebo také projekty people-to-people. Třetí nejvyšší počet schválených projektů je zaznamenán v oblasti vzdělávání a následuje životní prostředí a cestovní ruch. U posledních dvou kategorií je možné přisuzovat nízký počet schválených projektů tomu, že ne vždy mají tyto oblasti setkávací charakter. V kategorii „Ostatní“ byly schváleny převážně projekty euroregionu.

5 Analýza průběhu spolupráce

Hlavním cílem této části je zanalyzovat dosavadní vývoj přeshraniční spolupráce v českých i německých obcích a posoudit celkový přínos tohoto druhu spolupráce.

5.1 Vyhodnocení dotazníkového šetření

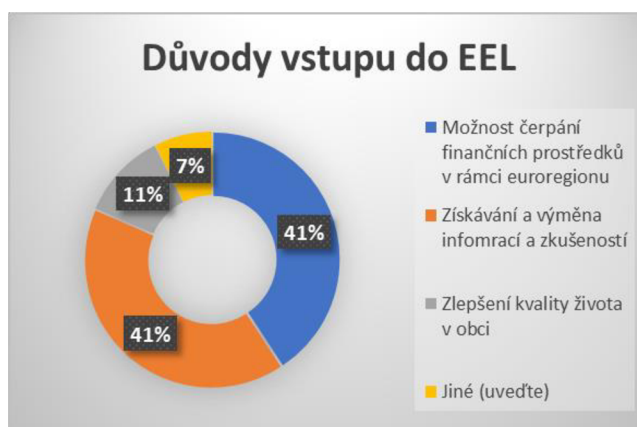
V této práci bylo využito dotazníkového šetření mezi členskými obcemi EEL. V rámci dotazníkového šetření bylo osloveno 63 členských obcí na české straně EEL a 62 členských obcí na straně německé. Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 34 obcí, ze kterých bylo 27 z české části EEL a 7 obcí z Německa. Návratnost zodpovězených dotazníků v české části byla tedy 42,9 % zatímco v německé části to bylo pouhých 11,3 %. Grafy byly vytvořeny na základě doložených odpovědí. Otázky z dotazníkového šetření jsou uvedeny v příloze č. 2.

Výsledky šetření budou nyní uvedeny v grafické podobě dle pořadí otázek v dotazníku:

Otázka č. 1: Z jakého důvodu vstoupila vaše obec do Euroregionu Elbe/Labe?

Česká část:

Graf 3 - Důvody vstupu do EEL – ČR

Zdroj: dotazníkové šetření, vlastní zpracování.

Z údajů uvedených v grafu vyplývá, že důvody většiny respondentů v české části EEL pro vstup do euroregionu byly hned dva, a to: možnost čerpání finančních prostředků v rámci euroregionu a získávání a výměna informací a zkušeností. Třetí nejčastější odpověď bylo zlepšení kvality života v obci a dva respondenti označili odpověď „Jiné“ ve které uvedli: „Už nevím“ a „Nevím, podědil jsem to po svém předchůdci“.

Německá část:

Graf 4 - Důvody vstupu do EEL-DE

Zdroj: dotazníkové šetření, vlastní zpracování.

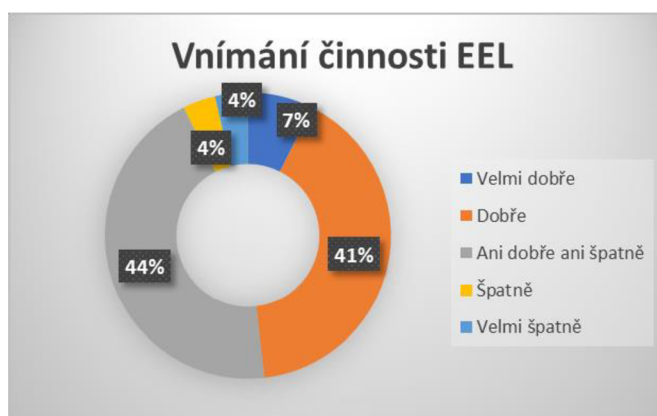
Respondenti z německé části EEL jako důvod vstupu nejčastěji uváděli získávání a výměnu informací a zkušeností. Druhým nejčastějším důvodem byla možnost čerpání finančních prostředků v rámci euroregionu a třetí nejčastější odpověď byla zlepšení kvality života v obci.

Zatímco nejčastějším motivem pro vstup do euroregionu byla pro české obce možnost získání finančních prostředků, motivem pro vstup německých obcí bylo hlavně získávání a výměna informací a zkušeností. Z toho je možné usoudit, že na německé straně převažují ideové pohnutky oproti české straně, kde významnou roli hrají finance.

Otázka č. 2: Jak vaše obec vnímá činnost Euroregionu Elbe/Labe?

Česká část:

Graf 5 - Vnímání činnosti EEL-ČR

Zdroj: dotazníkové šetření, vlastní zpracování.

12 českých obcí nevnímá činnost EEL ani dobře ani špatně. Druhá nejčastěji označovaná odpověď uvádí, že respondenti vnímají činnost euroregionu dobře. 2 obce jsou toho názoru, že činnost euroregionu je velmi dobrá. 1 obec pak vnímá činnost EEL špatně a 1 obec dokonce velmi špatně.

Německá část:

Graf 6 - Vnímání činnosti EEL-DE

Zdroj: dotazníkové šetření, vlastní zpracování.

Nejvíce respondentů na německé straně také uvedlo, že činnost euroregionu nevnímá ani dobře ani špatně. 2 obce uvedly vnímání činnosti EEL jako dobré a shodně jako na české straně 1 obec vnímá činnost EEL špatně a 1 velmi špatně.

Z výše uvedených údajů je možné vyvodit, že činnost euroregionu je u většiny členských obcí v obou zemích vnímána jako nevýrazná či nezajímavá, což by pro sekretariáty EEL měl být podnět k zamyšlení. Příčinou takového uvažování by mohla být nedostatečná informovanost o činnosti ze strany sekretariátů obou stran EEL.

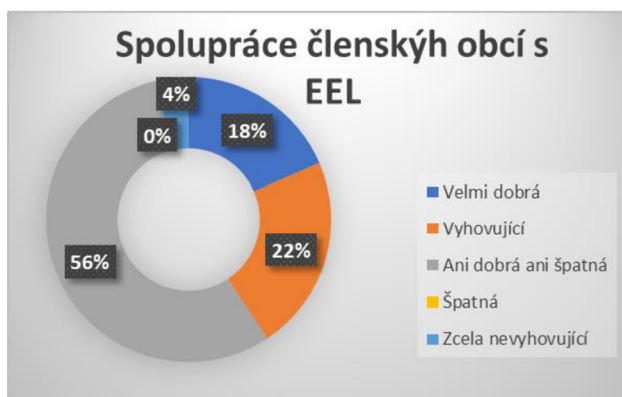
Návrh řešení:

Euroregion by měl členským obcím více rozšířit povědomí o tom, jakých projektů a aktivit se účastní a jaké jsou výstupy. Lepší informovanost by pravděpodobně mohla zvýšit zájem obcí o dění v EEL. Nápomocná by proto mohla být např. pravidelná setkání zástupců všech členských obcí s pracovníky EEL nebo elektronický zpravodaj o činnosti euroregionu.

Otázka č. 3: Posuďte spolupráci vaší obce s Euroregionem Elbe/Labe:

Česká část:

Graf 7 - Spolupráce členských obcí s EEL-ČR

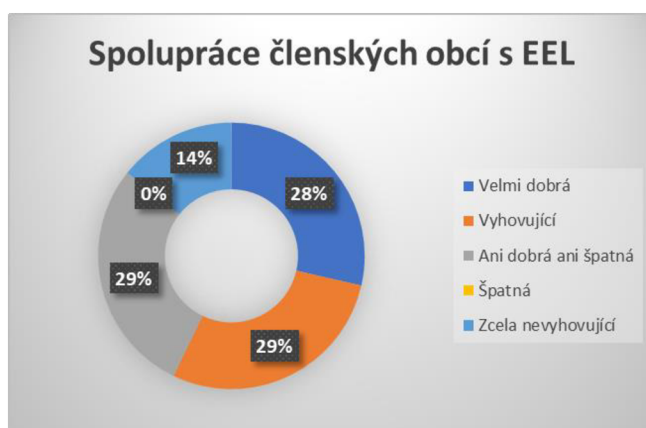

Zdroj: dotazníkové šetření, vlastní zpracování.

Více jak polovina respondentů na české straně euroregionu neposuzuje spolupráci ani dobře ani špatně. 6 respondentů uvedlo, že spolupráce obce s euroregionem je vyhovující. 5 obcí hodnotí spolupráci jako velmi dobrou a naopak 1 obec spolupráci hodnotí jako zcela nevyhovující.

Německá část:

Graf 8 - Spolupráce členských obcí s EEL-DE

Zdroj: dotazníkové šetření, vlastní zpracování.

Z výše uvedených údajů vyplývá, že 2 členské obce v Německu považují spolupráci za vyhovující a 2 obce tuto spolupráci nepovažují ani za dobrou ani za špatnou. Třetí nejčastější odpověď německých obcí je, že spolupráce s EEL je velmi dobrá. 1 obec v Německu pak uvedla, že spolupráce s EEL je zcela nevyhovující.

Po vyhodnocení všech odpovědí je tedy opět zřejmé, že většina obcí z české části euroregionu, které se dotazníku zúčastnily, považují spolupráci s EEL za nevýraznou, což

by mohlo být způsobeno nedostatkem informací, jak se mohou obce do spolupráce zapojit. Naproti tomu německá strana pokládá spolupráci s euroregionem za přijatelnou.

Návrh řešení:

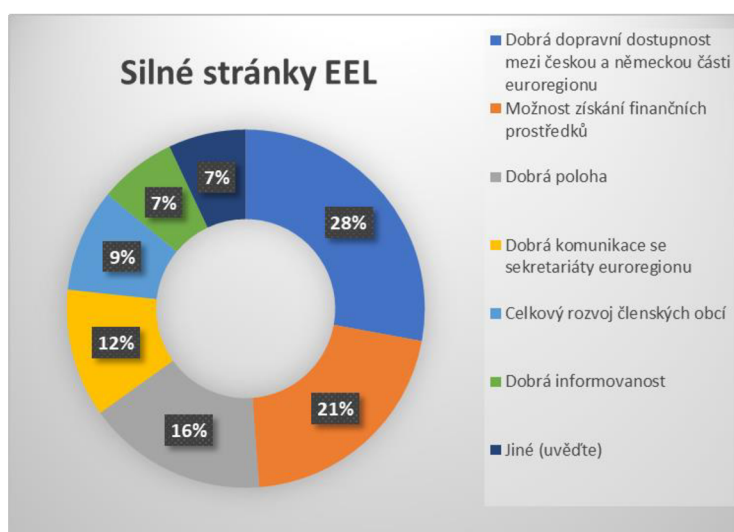
I v tomto případě by bylo vhodné, aby EEL posílil povědomí o tom, do jakých projektů a aktivit je v rámci EEL možné se zapojit. Doporučení pro zlepšení spolupráce obcí s euroregionem je tedy stejné, a to zvýšení propagace prostřednictvím elektronického zpravodaje nebo pravidelných meetingů.

Otázka č. 4: Jaké jsou dle vašeho názoru silné stránky Euroregionu Elbe/Labe?

V této otázce byla možnost označit jedním respondentem až 3 odpovědi. Celkem bylo v české části zaškrtnuto 43 odpovědí a v německé části odpovědí 10.

Česká část:

Graf 9 - Silné stránky EEL-ČR

Zdroj: dotazníkové šetření, vlastní zpracování.

Nejvíce respondentů (12) si myslí, že mezi silné stránky EEL patří dobrá dopravní dostupnost mezi českou a německou částí euroregionu, druhou nejčastější odpovědí (9) je možnost získání finančních prostředků a třetí nejvíce označovanou odpovědí (7) je dobrá poloha euroregionu. 5 členských obcí na české straně uvedlo za silnou stránku EEL dobrou komunikaci se sekretariáty EEL a 4 obce označily jako silnou stránku celkový rozvoj členských obcí. 3 obce dále považují za silnou stránku dobrou informovanost. 3 respondenti označili odpověď „Jiné“ ve které uvedli: „Nemohu posoudit“, „Opravdu netuším“ a „Nevím“.

Německá část:

Graf 10 - Silné stránky EEL-DE

Zdroj: dotazníkové šetření, vlastní zpracování.

V německé části EEL označilo nejvíce obcí za silné stránky EEL hned dvě odpovědi, a to možnost získání finančních prostředků (3) a dobrou dopravní dostupnost mezi českou a německou částí euroregionu (3). 2 členské obce vidí silnou stránku EEL v celkovém rozvoji obce. 1 obec považuje za silnou stránku dobrou informovanost a 1 obec zvolila jako silnou stránku EEL dobrou polohu.

Pokud porovnáme odpovědi mezi oběma zeměmi tak zjistíme, že jak saská, tak česká strana euroregionu shodně uvádějí za nejsilnější stránky EEL dobrou dopravní dostupnost a možnost získání finančních prostředků. Na druhou stranu nejméně obcí vidí silnou stránku EEL v dobré informovanosti a v komunikaci se sekretariáty EEL.

Návrh řešení:

Opět by bylo vhodné zamyslet se nad zvýšením propagace EEL jako celku. Větší informovanost o činnosti a aktivitách by mohla obce podnítit k zájmu o dění v euroregionu a k možnému zapojení do různých projektů.

Otázka č. 5: Jaké jsou dle vašeho názoru slabé stránky Euroregionu Elbe/Labe?

V této otázce byla možnost označit jedním respondentem až 3 odpovědi. Celkem bylo v české části zaškrtnuto 36 odpovědí a v německé části odpovědí 10.

Česká část:

Graf 11 - Slabé stránky EEL-ČR

Zdroj: dotazníkové šetření, vlastní zpracování.

10 členských obcí na české straně EEL označilo za slabou stránku jazykovou bariéru, 9 nedostatek finančních prostředků a třetí nejvíce označovaná odpověď byla přílišná administrativa. 5 respondentů označilo odpověď „Jiné“ ve které uvedli: „nemohu posoudit“, „zpětné financování a dlouhé čekání na finance ze strany žadatelů“, „netuším“, „Naše vzdálenost, naše obec je až na samém konci euroregionu a od Německa vzdálená více než 80 km“ a „projekty, které nejsou vyloženě pro naši obec“. 4 respondenti se domnívají, že slabou stránkou EEL je nedostatek informací a 1 obec pak označila jako slabou stránku špatnou komunikaci s euroregionem.

Německá část:

Graf 12 - Slabé stránky EEL-DE

Zdroj: dotazníkové šetření, vlastní zpracování.

Na německé straně EEL považuje 5 obcí za slabou stránku EEL nedostatek informací. Shodně 2 obce jako slabé stránky EEL označily opět dvě odpovědi, a to: nedostatek finančních prostředků a jazykovou bariéru. 1 obec pak za slabou stránku považuje přílišnou administrativu.

Pokud se porovnají odpovědi obou zemí, pak nejslabší stránkou pro českou část euroregionu je jazyková bariéra. Oproti tomu německé obce považují za nejslabší stránku nedostatek informací.

Pokud se sečtou výsledky z obou grafů, pak nejvíce obcí považuje za slabou stránku jazykovou bariéru.

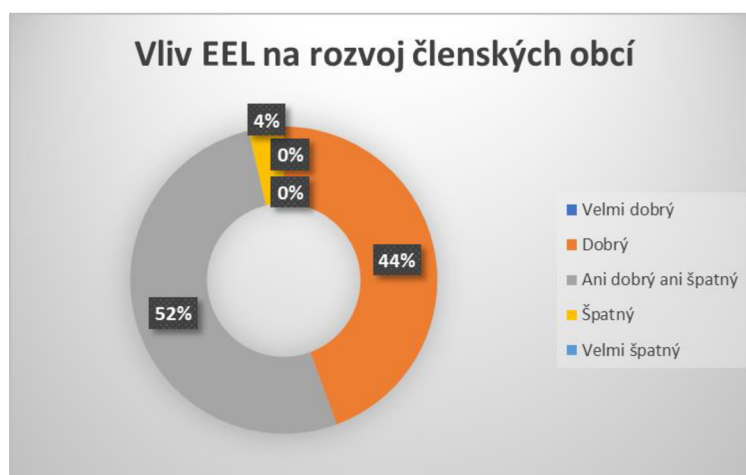
Návrh řešení:

Aby se prolomila jazyková bariéra, je nezbytná větší podpora spolupráce mezi oběma stranami v rámci vzdělávání. Obyvatelé euroregionu jsou schopni komunikace v cizím jazyce, většinou se však jedná spíše o anglický jazyk. EEL by měl proto svou činnost a projekty více zaměřit na vzdělávání např. formou výměnných jazykových pobytů žáků základních a středních škol.

Otázka č. 6: Jaký vliv na rozvoj vaší obce má působení Euroregionu Elbe/Labe?

Česká část:

Graf 13 - Vliv EEL na rozvoj členských obcí-ČR

Zdroj: dotazníkové šetření, vlastní zpracování.

14 českých obcí uvedlo, že EEL nemá na rozvoj jejich obce ani dobrý a ani špatný vliv. 12 obcí uvedlo, že EEL má na jejich rozvoj dobrý vliv a 1 obec naopak uvádí, že vliv euroregionu na rozvoj jejich obce je špatný.

Německá část:

Graf 14 - Vliv EEL na rozvoj členských obcí-DE

Zdroj: dotazníkové šetření, vlastní zpracování.

Podobné je to i u německých obcí kde 4 odpověděly, že EEL na rozvoj jejich obce nemá ani dobrý ani špatný vliv a 2 obce tvrdí, že euroregion má na rozvoj obce vliv dobrý. 1 obec pak uvedla, že EEL má na jejich rozvoj dokonce velmi dobrý vliv.

V součtu získaných odpovědí je patrné, že vliv euroregionu na rozvoj dotazovaných obcí je neutrální.

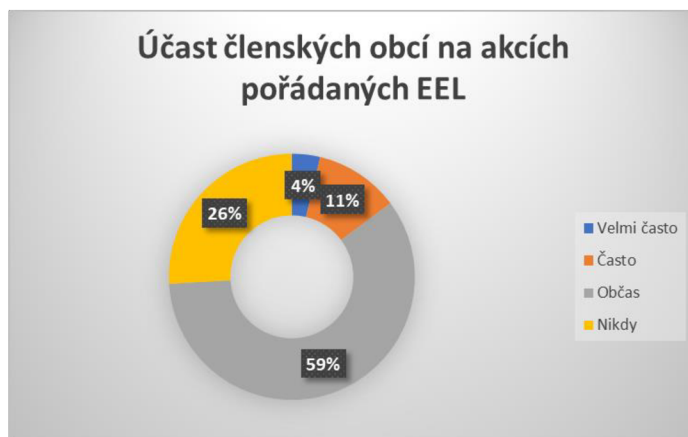
Návrh řešení:

V tomto případě by euroregion měl více zapracovat na intenzivnějším zapojení členských obcí do přeshraniční spolupráce. Dosáhnout by toho mohl např. získáním konkrétních informací od konkrétních obcí, jaké projekty by pro jejich obec byly přínosné a vhodné. K získání těchto informací by mohly být využity ankety, dotazníky nebo rozhovory se zástupci jednotlivých obcí.

Otázka č. 7: Jak často se vaše obec účastní akcí, které jsou pořádány Euroregionem Elbe/Labe?

Česká část:

Graf 15 - Účast členských obcí na akcích pořádaných EEL-ČR

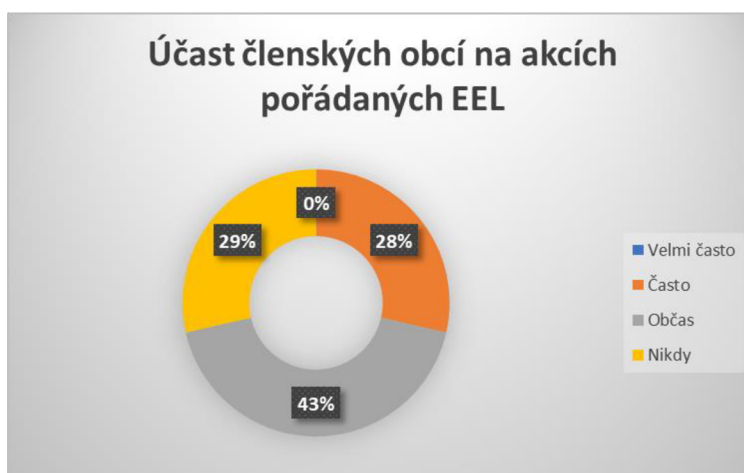

Zdroj: dotazníkové šetření, vlastní zpracování.

16 obcí uvedlo, že se občas účastní akcí, které euroregion pořádá, 7 obcí se nikdy akce pořádané EEL nezúčastnilo a 3 obce se akcí účastní často. 1 obec uvádí, že se akcí účastní dokonce velmi často.

Německá část:

Graf 16 - Účast členských obcí na akcích pořádaných EEL-DE

Zdroj: dotazníkové šetření, vlastní zpracování.

2 německé obce se akcí pořádaných euroregionem nikdy nezúčastnily, 2 obce se naopak akcí účastní často. Nejvíce obcí odpovědělo (3), že se akcí účastní občas.

19 z 34 obcí se tedy akcí pořádaných euroregionem účastní spíše příležitostně.

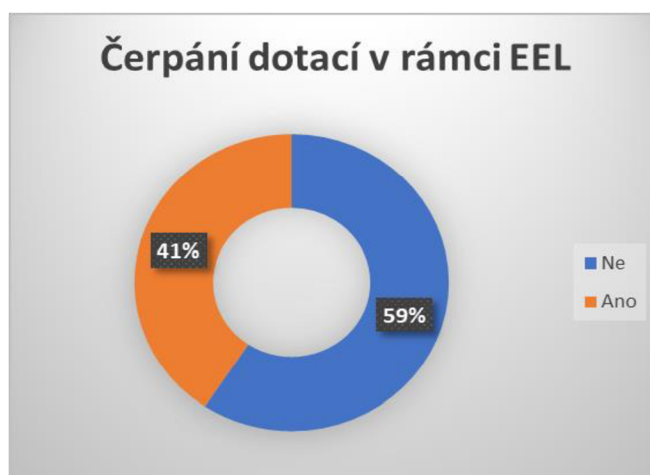
Návrh řešení:

Aby se zvýšila účast jednotlivých obcí na akcích pořádaných euroregionem, bylo by opět vhodné posílit propagaci, a to například rozesláním pozvánek všem členským obcím nebo zajištěním a distribucí propagačních materiálů s nadcházejícími událostmi.

Otázka č. 8: Čerpá vaše obec z dotačních titulů v rámci Euroregionu Elbe/Labe?

Česká část:

Graf 17 - Čerpání dotací v rámci EEL-ČR

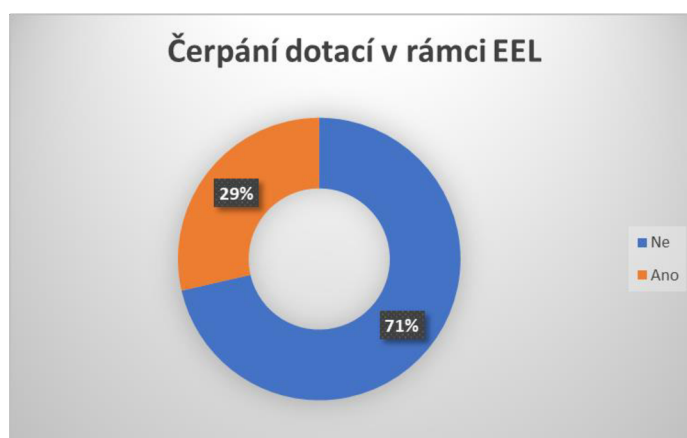

Zdroj: dotazníkové šetření, vlastní zpracování.

16 českých obcí nečerpá z dotačních titulů v rámci Euroregionu Elbe/Labe a 11 obcí naopak z dotačních titulů čerpá.

Německá část:

Graf 18 - Čerpání dotací v rámci EEL-DE

Zdroj: dotazníkové šetření, vlastní zpracování.

Na německé straně euroregionu 2 obce z dotačních titulů nečerpají a naopak 5 respondentů z dotačních titulů v rámci EEL čerpá.

Nejvíce, tedy 18 ze 34 obcí, které zaslaly své odpovědi, uvádějí, že z dotačních titulů v rámci EEL nečerpá. Příčinou by mohla být například přílišná administrativní zátěž nebo malé povědomí o možnostech získání finančních prostředků.

Návrh řešení:

EEL by proto, aby se více obcí zapojilo do možnosti čerpat finanční prostředky v rámci dotací, mohl zajistit např. administrativní pomoc pro nové uchazeče, nebo zorganizovat např. online školení kde by si noví i stávající uchazeči mohli vyměňovat názory zkušenosti.

Otázka č. 9: Jaký je váš názor na dosavadní spolupráci české a německé strany euroregionu Elbe/Labe? – otevřená otázka

11 obcí z celkových 27 členských obcí na české straně, které na dotazník odpověděli, uvedli, že úroveň spolupráce české a německé strany euroregionu je dobrá, přátelská či přínosná. 4 obce si myslí, že spolupráce české a německé strany je vhodná a prospěšná spíše pro obce v příhraničí a nevidí smysl spolupráce s obcemi, které jsou od česko-saských hranic vzdálenější. 5 obcí uvedlo, že je v současné chvíli spolupráce na malé úrovni nebo mezi českými a německými obcemi není spolupráce žádná. 2 česká města uvedla, že spolupráce s německým partnerským městem má silné kořeny a dlouholetou tradici v různých aktivitách a mezi partnerskými městy probíhá skvělá spolupráce jak ve stmelování jednotlivých komunit, tak ve výměně zkušeností. 4 respondenti svou odpověď neuvedli nebo nemají žádný názor a 1 obec uvedla, že německá strana dělá pravděpodobně mnohem více než česká strana euroregionu.

3 obce z celkových 7 německých obcí, které na dotazník odpověděly si myslí, že současná spolupráce české a německé strany euroregionu je na dobré úrovni a má velký potenciál, ale bylo by vhodné jej rozšířit. Další 3 obce odpověď na tuto otázku vynechali nebo nemají žádný názor a 1 obec má za to, že je nutné více politické angažovanosti.

Shrnutí:

Pokud se porovnájí odpovědi z obou zemí, je viditelné, že názory na spolupráci mezi českou a saskou stranou EEL nejsou nijak zvlášť odlišné. Obě země shodně tvrdí, že spolupráce je přínosná a má velký potenciál. Možnost, jak tuto spolupráci zefektivnit vidí saská strana ve zvýšení politického zájmu o tento druh přeshraniční spolupráce. V čem se obě země

v názorech liší je zejména otázka slabých stránek euroregionu. Zatímco české obce nejvíce označovaly jako slabou stránku jazykovou bariéru, saská část euroregionu za slabou stránku považuje nedostatek informací. Další otázka, ve které se obě země rozcházejí v názorech, je otázka čerpání finančních prostředků z dotačních titulů v rámci EEL. Většina českých obcí, které se dotazníku zúčastnily, finanční prostředky z dotačních titulů nečerpá. Důvodem by mohla být administrativní zátěž s tím spojená, nedostatek pracovníků, kteří by se věnovali otázce dotací nebo např. nízké povědomí o možnosti čerpání těchto prostředků. Většina obcí saské části oproti tomu ke své činnosti dotační zdroje využívá.

5.2 Rozhovory

5.2.1 Rozhovory s řediteli sekretariátů české a německé části Euroregionu Elbe/Labe

Vzhledem k zaměření této práce se uskutečnily dva polostandardizované rozhovory. První rozhovor se uskutečnil na konci ledna 2023 s ředitelem českého sekretariátu EEL Mgr. Vladimírem Lipským. Druhý rozhovor se uskutečnil na konci února 2023 s ředitelem německého sekretariátu panem Rüdigerem Kubschem.

Aby bylo dosaženo porovnání vnímání spolupráce v EEL na obou stranách euroregionu, otázky byly pro oba ředitele totožné.

Sestavení otázek koresponduje s cíli bakalářské práce, jsou tedy zaměřené na zhodnocení dosavadní spolupráce a jak je tato spolupráce vnímána v obou částech euroregionu. Seznam otázek tvoří přílohu č. 3.

5.2.2 Vyhodnocení rozhovorů

Jak vnímáte spolupráci s německou/českou stranou EEL?

Oba dotazovaní shodně uvedli, že spolupráce mezi oběma zeměmi probíhá na velmi dobré a přátelské úrovni. To dokazuje i fakt, že euroregion funguje již 30 let, a za celou dobu jeho existence bylo na jeho území podpořeno více jak 1100 projektů prostřednictvím FMP z programu přeshraniční spolupráce EU. Tato spolupráce dle slov obou dotázaných naplňuje očekávání a je plodná a přínosná.

Jak taková spolupráce probíhá?

Od založení euroregionu v roce 1992 byly sestaveny odborné pracovní skupiny, které představují základní prvek přeshraniční spolupráce. OPS se setkávají několikrát ročně střídavě na obou stranách EEL, kde se plánují společné projekty a informuje se o aktuální

práci. OPS se zaměřují zejména na témata týkající se kultury a cestovního ruchu, vzdělávání, sportu, životního prostředí a dopravy. Dvě poslední skupiny se od roku 2015 setkávají pouze virtuálně a vyměňují si informace přes různé internetové kanály. Nejaktivnější skupinou je dle dotázaných kultura a cestovní ruch. Důležitým aspektem dobré spolupráce je dle pana Kubsche otevřenost a vzájemná informovanost o všech relevantních problémech napříč celým euroregionem.

Co považujete za největší přínos spolupráce v rámci EEL?

Dle české strany je největším přínosem spolupráce v rámci euroregionu předávání informací a s tím spojené lepší povědomí českých obcí o možnostech přeshraniční spolupráce. Německá strana uvedla za největší přínos nadstandardní komunikaci mezi oběma částmi EEL a výměnu zkušeností a informací v rámci OPS.

V čem vidíte slabé stránky v rámci spolupráce?

Dle odpovědí obou dotazovaných za největší slabinu považují nedostatečnou legislativní podporu a závislost na členských příspěvcích v české části euroregionu, kdy v důsledku současné ekonomické situace některé členské obce zvažují vystoupení z EEL, a to právě z důvodu ušetření těchto financí na fungování obce jako takové.

Jaké jsou dle Vašeho názoru naopak silné stránky této spolupráce?

Silné stránky oba dotazovaní spatřují hlavně ve velmi dobré komunikaci s českým/německým partnerem a v dostatečné spolupráci v rámci OPS. Za silnou stránku považuje německá strana také dlouholeté působení primátora Drážďan jako předsedy euroregionu, který nejen, že vytváří kontinuitu, ale také přináší do této přeshraniční spolupráce politický vliv. Za další silnou stránku pak byla označena poloha euroregionu z hlediska dopravy a cestovního ruchu.

Co byste doporučili změnit či vylepšit v rámci spolupráce?

Za českou stranu euroregionu je to jednoznačně politické vnímání, tedy větší zájem ze strany politiků o tento druh spolupráce. Německá strana doporučuje pokračovat v budování osobních vztahů v rámci euroregionu, a vyšší propagaci v rámci EEL cílenou na potencionální členské obce na české straně EEL. Euroregionu by dle pana Kubsche také velmi pomohlo silnější zapojení Ústeckého kraje po obsahové i finanční stránce.

Jak hodnotíte uplynulé dotační období 2014-2020?

I přes chaos, nedostatečnou informovanost ze strany politiků a velkou administrativní zátěž s tím spojenou, kterou způsobila pandemie COVID-19 se podařilo uskutečnit cca 250 projektů. Oba dotazovaní tedy uplynulé dotační období hodnotí kladně, je však nutné se

zaměřit na opatření, která by do budoucna efektivněji řešila možnou administrativní zátěž v případech podobné katastrofy.

Můžete vyzdvihnout nejúspěšnější projekty za období 2014-2020?

Jak již bylo zmíněno v kapitole 4.6, Mgr. Lipský za velmi vydařené projekty označil hned tři: „Přihraničí na historických mapách“, „Digitalizace kulturního pasu EEL“ a „Sportovní hry dvou euroregionů“. Za německou část EEL byl také označen projekt „Digitalizace kulturního pasu“ a dále „Dny české a německé kultury“, kdy se každoročně na území EEL uskuteční kolem 70 představení různých žánrů, které mají za cíl přiblížit českou a německou kulturu obyvatelům sousední země.

Daří se plnit stanovené cíle?

Oba dotazovaní shodně uvedli, že hlavní cíl, tedy aby hranice mezi Německem a Českou republikou již nepůsobila jako dělící hranice, se plnit daří. Co se týká dílčích cílů, tak je velmi obtížné měřit jejich dosažení. Vše je o propagaci, pochopení a odstranění předsudků, a právě na tom euroregion stále společně pracuje.

Jak vidíte budoucnost EEL?

Hlavním cílem, s ohledem na současnou situaci v Evropě spojenou s válkou na Ukrajině a ekonomickou situací, bude udržet euroregion v chodu.

Na co by se měla spolupráce v budoucnu zaměřit?

Dle české strany by se spolupráce v budoucnu měla zaměřit hlavně na problematiku zdravotnictví, využití zdravotnických zařízení v Německu i pro ČR. Německá strana vidí podobně jako česká strana zaměření hlavně na oblast zdravotnictví, dále pak na požární a civilní ochranu a v neposlední řadě na školství a prolomení jazykové bariéry.

5.3 SWOT analýza

SWOT analýza je nástrojem pro zjištění situace podniku či projektu. Označení SWOT analýza v sobě ukrývá anglické názvy těchto 4 pohledů: S (z angl. *Strengths*) – znamenají silné stránky, W (z angl. *Weaknesses*) – znamenají slabé stránky, O (z angl. *Opportunities*) – představují příležitosti a T (z angl. *Threats*) – představují hrozby. V překladu se tedy SWOT analýza zabývá zkoumáním silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb.

SWOT analýza Euroregionu Elbe/Labe byla vytvořena na základě zjištěných poznatků z dotazníkového šetření členských obcí EEL, z rozhovorů s pracovníky EEL jak

na české, tak i na saské straně euroregionu, na základě studia odborných dokumentů a z vlastních poznatků.

Silné stránky:

- atraktivní nabídka služeb cestovního ruchu (turistika, cykloturistika)
- přírodní a historické zajímavosti
- zkušenosti z více jak 30leté česko-saské spolupráce
- dobrá dopravní dostupnost mezi českou a německou částí euroregionu
- možnost získání finančních prostředků
- geograficky výhodná poloha euroregionu v Evropě (skály, řekla, letiště, národní parky)

Slabé stránky:

- nedostatečná jazyková vybavenost
- nedostatečná informovanost obyvatel
- závislost na členských příspěvcích
- nedostatek finančních prostředků
- nezájem některých členských obcí o spolupráci
- přílišná administrativní zátěž
- zpětné financování a dlouhé čekání na finance ze strany žadatelů

Příležitosti:

- zlepšení propagace euroregionu
- větší zapojení členských obcí do přeshraniční spolupráce
- využití přírodního potenciálu krajiny
- efektivní využití dotačních zdrojů EU
- využití potenciálu řeky Labe
- rostoucí poptávka po rekreaci
- rozvoj spolupráce EEL s Euroregionem Nisa a Krušnohoří

Hrozby:

- odchod mladých a kvalifikovaných lidí z regionu
- nerozvíjení přeshraniční spolupráce

- chátrání památek a devastace krajiny
- finanční nestabilita
- špatná nebo žádná spolupráce mezi obcemi
- velká administrativní zátěž bránící získání dotace
- živelné katastrofy (povodně, požáry)

6 Závěr

Tato práce pojednává o přeshraniční spolupráci v rámci tzv. euroregionů, konkrétně pak o Euroregionu Elbe/Labe. Hlavním cílem je zhodnotit a analyzovat dosavadní vývoj přeshraniční spolupráce na české a saské straně tohoto euroregionu.

Teoretická část se snaží přiblížit pojmy, které s přeshraniční spoluprací úzce souvisí. Je zde vysvětlen právě pojem přeshraniční spolupráce, její vývoj a nástroje, které tento druh spolupráce podporují. Vzhledem k zaměření práce je konkrétněji v této kapitole popsán program přeshraniční spolupráce Svobodný stát Sasko – Česká republika v období 2014-2020 ze kterého bylo možné čerpat finanční prostředky na území Euroregionu Elbe/Labe. Dále se tato část práce zabývá například pojmem hranice, region a jeho význam, regionální rozvoj a jeho aktéři či regionální politika, kde je např. vysvětleno, v čem spočívá její úloha a jaké jsou hlavní priority pro období 2021-2027. V neposlední řadě se teoretická část zabývá euroregiony na území České republiky. Zde je popsán vznik a vývoj euroregionů na území ČR, jejich význam pro přeshraniční spolupráci, hlavní zaměření a také základní přehled všech euroregionů na území ČR.

Praktická část práce se konkrétně zaměřuje na Euroregion Elbe/Labe. V této části je detailně představen vznik euroregionu, jeho historie a cíle, kterých se snaží dosáhnout. Je zde představena nejen charakteristika z hlediska rozlohy a obyvatelstva či geografického prostředí, ale také organizační struktura euroregionu, jeho financování a projektová činnost. V další kapitole je provedena analýza dosavadní spolupráce na obou stranách hranice. Je zde provedeno dotazníkové šetření členských obcí, které se zaměřuje na spolupráci obcí s euroregionem, na jeho silné a slabé stránky a také na názory členských obcí na dosavadní spolupráci. Následují rozhovory se zástupci jak české, tak německé strany euroregionu. Na základě informací z dotazníkového šetření a rozhovorů se zástupci české i německé strany euroregionu je provedena SWOT analýza, která se zaměřuje na silné a slabé stránky EEL, na jeho příležitosti a hrozby.

Euroregion Elbe/Labe si jako hlavní cíl stanovil, aby hranice mezi Německem a Českou republikou již nepůsobila jako dělicí hranice. Jeho úkolem je zvyšovat povědomí o daném regionu a přeshraniční spolupráci u obyvatel na obou stranách hranice. Na základě výše zmíněné analýzy je zřejmé, že euroregion nejen, že realizuje projekty se snahou začlenit do přeshraniční spolupráce co nejvíce obcí, ale slouží také jako prostředník pro získávání dotací, a v neposlední řadě se snaží tuto spolupráci rozvíjet. Na základě provedeného

dotazníkového šetření je pak zřejmé, že euroregion by se měl zaměřit hlavně na posílení propagace a zajištění dostatečné informovanosti členských obcí jak o akcích, které euroregion v rámci své činnosti pořádá, tak o možnostech financování projektů. Většina obcí, které se dotazníkového šetření zúčastnily je pak toho názoru, že spolupráce je na dobré úrovni a má velký potenciál, nicméně by bylo vhodné jej dále rozvíjet. Z rozhovorů se zástupci české i německé strany sekretariátu euroregionu vyplývá, že největším přínosem této spolupráce je získávání informací a výměna zkušeností mezi oběma sekretariáty a pracovními skupinami. Uplynulé dotační období 2014-2020 bylo v rámci rozhovorů hodnoceno kladně, avšak vzhledem k pandemii onemocnění COVID-19 by se měl nejen euroregion do budoucna zaměřit na vypracování opatření, která by v případě podobné pohromy efektivněji zvládala nejen administrativní zátěž, komunikaci napříč euroregionem, ale také komunikaci s příslušnými vládními institucemi. Vzhledem k současné situaci spojené s válkou na Ukrajině a ekonomickou situací v Evropě, vidí oba zástupci EEL jako hlavní cíl do budoucna udržení současné kvality spolupráce a celkového chodu euroregionu.

Přeshraniční spolupráce v Euroregionu Elbe/Labe se jeví jako efektivní nástroj k překonávání regionálních rozdílů a pro danou oblast je tato spolupráce jistě přínosná. Do budoucna je však nutné spolupráci stále více rozvíjet například tím, že bude euroregion hledat i jiné formy financování projektů a bude se snažit ještě více využívat potenciál, který region nabízí. V neposlední řadě je důležité udržovat stávající přeshraniční vazby mezi členskými obcemi a navazovat nová partnerství, která budou stále více odstraňovat předsudky a překážky, jež jsou v tomto regionu pořád ještě vnímány.

7 Seznam použitých zdrojů

JEŘÁBEK, Milan, Jaroslav DOKOUPIL a Tomáš HAVLÍČEK. *České pohraničí - bariéra nebo prostor zprostředkování?*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2004, s. 78. ISBN 80-200-1051-3.

IVANIČKA, Koloman a Alžbeta IVANIČKOVÁ. *Regionální rozvoj a regionální politika*. 1. Bratislava: Merkury, 2007. ISBN 978-80-89143-46-7.

NETOLICKÝ, Václav. *Euroregiony: úvod do problematiky*. Vyd. 1. Praha: Vysoká škola finanční a správní, 2007. Eupress. ISBN 978-80-86754-78-9.

Nová regionální politika. 1. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2002. ISBN 80-903064-1-1.

PEKOVÁ, Jitka, Jaroslav PILNÝ a Marek JETMAR. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3 aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008. ISBN 978-80-7357-351-5.

WOKOUN, René. *Regionální rozvoj: (výchozí podmínky regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování)*. 1. Praha: Linde, 2008. ISBN 978-80-7201-699-0.

WOKOUN, René, Pavel MATES a Jaroslava KADERÁBKOVÁ. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. 1. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. Monografie (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-304-9.

Internetové zdroje:

Benchmarkingová analýza Euroregionu Neisse-Nisa-Nysa a ostatních euroregionů v ČR: Financování euroregionů. [online]. [cit. 2023-02-21]. Dostupné z: http://www.ern.cz/analyza/ern_cz/cz/index.php?D=11

Cíle a úkoly Euroregionu Elbe/Labe [online]. Ústí nad Labem: Dobrovolný svazek obcí Euroregion Labe, b.r. [cit. 2022-11-24]. Dostupné z: <https://www.elbelabe.eu/cz/organizace/cile-a-ukoly>

Členové Euroregionu Elbe/Labe [online]. Ústí nad Labem: Statutární město Ústí nad Labem, b.r. [cit. 2022-11-24]. Dostupné z: <https://www.usti-nad-labem.cz/cz/uredni-portal/o-meste/spoluprace-mesta/spoluprace-cr/euroregion-elbe-labe.html>

Definice euroregionu. In: *Msk.cz* [online]. Ostrava: Moravskoslezský kraj, 2020 [cit. 2022-10-25]. Dostupné z: <https://www.msk.cz/cs/kraj/mezinarodni/euroregiony-467/>

Euroactive.cz [online]. Praha: EU-Media, s.r.o., 2003 [cit. 2022-09-10]. Dostupné z: <https://euractiv.cz/section/evropske-fondy/opinion/euroregiony/>

Euroregion Elbe/Labe Chronik [online]. Pirna: Kommunalgemeinschaft Euroregion Oberes Elbtal/Osterzgebirge e.V., 2007 [cit. 2022-10-25]. Dostupné z: https://www.elbelabe.eu/site/assets/files/21698/chronik_eel_1992-2008.pdf

Euroregion Elbe/Labe: Naše projekty [online]. Ústí nad Labem: Dobrovolný svazek obcí Euroregion Labe, b.r. [cit. 2023-01-17]. Dostupné z: <https://www.elbelabe.eu/cz/>

Euroregiony [online]. Praha: CzechTrade, 2003 [cit. 2023-01-17]. Dostupné z: <https://www.businessinfo.cz/navody/euroregiony/>

Euroregiony [online]. Praha: Český statistický úřad, b.r. [cit. 2022-10-24]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20541849/7113k702.pdf/f41ef3e2-c901-47df-a307-d308d5d0b32b?version=1.0>

Euroregiony v České republice komparativní analýza: Pavel Branda. In: *Wep.vse.cz* [online]. Praha: Prague University of Economics and Business, 2009 [cit. 2022-10-25]. Dostupné z: <https://wep.vse.cz/pdfs/sev/2009/01/05.pdf>

Euroskop.cz. In: *Euroskop.cz* [online]. Praha: Meta, b. r. [cit. 2022-10-20]. Dostupné z: <https://euroskop.cz/ja-a-eu/fondy/regionalni-politika/regionalni-rozvoj-a-soudrznost-po-roce-2020/>

Historie euroregionu Elbe/Labe [online]. Ústí nad Labem: Dobrovolný svazek obcí Euroregion Labe, b.r. [cit. 2023-01-21]. Dostupné z: <https://www.elbelabe.eu/cz/organizace/historie-euroregionu-elbe-labe>

Charakteristika Euroregionu Elbe/Labe - česká část [online]. Praha: Český statistický úřad, 2005 [cit. 2022-12-20]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/fd00424e4b>

JEŘÁBEK, Milan. Czech-Saxon Cross-Border Cooperation With Special Attention to the Elbe/Labe Euroregion. *Geografie* [online]. 2002, **107**(3), 260-276 [cit. 2022-12-08]. ISSN 1212-0014. Dostupné z: doi:10.37040/geografie2002107030260

JEŽEK, Jiří. *Regionální rozvoj* [online]. 1. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2014 [cit. 2022-11-24]. ISBN 978-80-261-0462-9. Dostupné z: https://dspace5.zcu.cz/bitstream/11025/16467/1/Regionalni_rozvoj.pdf

Obecné informace o FMP. In: *Euroregion ELBE LABE* [online]. Ústí nad Labem: Kommunalgemeinschaft Euroregion, 2023 [cit. 2023-01-17]. Dostupné z: <https://www.elbelabe.eu/cz/dotace/fmp/obecne-informace/>

Operační programy řízené MMR [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2023 [cit. 2023-01-16]. Dostupné z: <https://mmr.cz/cs/evropska-unie/operacni-programy-rizene-mmr>

Organizační struktura EEL [online]. Ústí nad Labem: Dobrovolný svazek obcí Euroregion Labe, b.r. [cit. 2022-12-10]. Dostupné z: <https://www.elbelabe.eu/cz/organizace/gremia/rada-eel/>

Ottův slovník naučný [online]. Praha: Karel Kadlec, Kristian Petrlík, 1897 [cit. 2022-09-14]. Dostupné z: <http://archive.org/details/ottvslovnknauni10ottogoog/page/754/mode/2up?view=theater>

PAVEL, Branda. *Regionální politika EU a podpora přeshraniční spolupráce. s. 8* [online]. [cit. 2022-11-30].

Program přeshraniční spolupráce Svobodný stát Sasko-Česká republika 2014 - 2020 [online]. Praha: Centrum pro regionální rozvoj České republiky, 2019 [cit. 2023-01-16]. Dostupné z: <https://www.crr.cz/eus/obdobi-2014-2020/interreg-v-a-svobodny-stat-sasko-ceska-republika-2014-2020/>

Program spolupráce Svobodný stát Sasko - Česká republika 2014 -2020 [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2023 [cit. 2023-01-16]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/cs/fondy-eu/2014-2020/operacni-programy/op-sasko-%e2%80%93-cr>

Programový dokument ČR-Sasko [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2015 [cit. 2023-01-16]. Dostupné z: <https://www.dotaceeu.cz/getmedia/0da946be-c225-4afe-a967-f0dae5a35c6e/programmdokument.pdf.aspx?ext=.pdf>

Rámcová dohoda Euroregionu Elbe/Labe [online]. Pirna: Kommunalgemeinschaft Euroregion Oberes Elbtal / Osterzgebirge e.V. a Dobrovolný svazek obcí Euroregion Labe, 1992 [cit. 2023-01-21]. Dostupné z: https://www.elbelabe.eu/site/assets/files/23880/rahmenvereinbarung_der_eel_von_2004.pdf

RIS: Regionální informační servis [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, b.r. [cit. 2022-09-10]. Dostupné z: <https://www.risy.cz/cs/krajske-ris/karlovarsky-kraj/regionalni-informace/euroregiony>

SCHRAMEK, Christian. Einleitung. *Die deutsch-tschechischen Europaregionen* [online]. Wiesbaden: Springer Fachmedien Wiesbaden, 2014, **2014**(1), 25-39 [cit. 2022-11-24]. ISBN 978-3-658-05822-7. Dostupné z: doi:10.1007/978-3-658-05823-4_1

Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+. In: *Mmr.cz* [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2019 [cit. 2022-10-15]. Dostupné z: <https://mmr.cz/getmedia/58c57a22-202d-4374-af5d-cbd8f9454adb/SRR21.pdf.aspx?ext=.pdf>

8 Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk

8.1 Seznam obrázků

Obrázek 1 - Mapa dotačního území v rámci programu Svobodný stát Sasko - Česká republika 2014-2020	19
Obrázek 2 - Euroregiony v České republice	30
Obrázek 3 - Logo Euroregionu Elbe/Labe	33
Obrázek 4- Mapa české části Euroregionu Elbe/Labe	37

8.2 Seznam tabulek

Tabulka 1 - Základní přehled euroregionů v ČR	29
Tabulka 2 - Přehled podpořených projektů z FMP v EEL	41

8.3 Seznam grafů

Graf 1 - rozdělení finančních prostředků dle prioritních os na program Svobodný stát Sasko - Česká republika 2014-2020	20
Graf 2 - Zaměření podpořených projektů	42
Graf 3 - Důvody vstupu do EEL – ČR.....	43
Graf 4 - Důvody vstupu do EEL - DE	44
Graf 5 - Vnímání činnosti EEL - ČR	44
Graf 6 - Vnímání činnosti EEL - DE	45
Graf 7 - Spolupráce členských obcí s EEL - ČR	46
Graf 8 - Spolupráce členských obcí s EEL - DE	46
Graf 9 - Silné stránky EEL - ČR.....	47
Graf 10 - Silné stránky EEL - DE.....	48
Graf 11 - Slabé stránky EEL - ČR	49
Graf 12 - Slabé stránky EEL - DE	49
Graf 13 - Vliv EEL na rozvoj členských obcí - ČR.....	50
Graf 14 - Vliv EEL na rozvoj členských obcí - DE.....	51
Graf 15 - Účast členských obcí na akcích pořádaných EEL - ČR.....	52

Graf 16 - Účast členských obcí na akcích pořádaných EEL - DE	52
Graf 17 - Čerpání dotací v rámci EEL - ČR	53
Graf 18 - Čerpání dotací v rámci EEL - DE	53

8.4 Seznam použitých zkratk

EU	Evropská unie
FMP	Fond malých projektů
EEL	Euroregion Elbe/Labe
DE	Německo
ČR	Česká republika
OPS	Odborné pracovní skupiny
KS	Komunální společenství

Přílohy

- Příloha č. 1 Seznam členských obcí Euroregionu Elbe/Labe.
- Příloha č. 2 Seznam otázek do dotazníku pro členské obce Euroregionu Elbe/Labe.
- Příloha č. 3 Seznam otázek pro rozhovory s řediteli sekretariátů Euroregionu Elbe/Labe.

Příloha č. 1

Města a obce české části euroregionu:

Okres Děčín: Benešov nad Ploučnicí, Bynovec, Česká Kamenice, Dolní Poustevna, Dobkovice, Děčín, Františkov nad Ploučnicí, Horní Habartice, Huntířov, Hřensko, Janská, Jetřichovice, Jílové, Krásná Lípa, Kunratice, Kytlice, Lipová, Mikulášovice, Malá Veleň,

Okres Litoměřice: Budyně nad Ohří, Brzánky, Brňany, Černouček, Dlažkovice, Dolánky nad Ohří, Evaň, Chotiněves, Krabčice, Křešice, Libotenice, Litoměřice, Lovečkovice, Lovosice, Malíč, Martiněves, Miřejovice, Mšené-lázně, Oleško, Prackovice nad Labem, Přestavlky, Rochov, Siřejovice, Snědovice, Straškov-Vodochody, Sulejovice, Terezín, Travčice, Třebívlice, Velemín, Velké Žernoseky, Vlastislav, Úpohlavy, Úštěk

Okres Teplice: Bílina, Bystřany, Dubí

Okres Ústí nad Labem: Chlumec, Chuderov, Petrovice, Telnice, Tisá, Ústí nad Labem, Zubrnice

Města a obce německé části euroregionu:

Drážďany, Coswig, Diera-Zehren, Käbschütztal, Ketzerbachtal, Klipphausen, Leuben-Schleinitz, Lommatzsch, Míšeň, Mortizburg, Niederau, Nossen, Radebeul, Radeburg, Taubenheim, Triebischtal, Weinböhla, Bad Gottleuba-Berggießhübel, Bad Schandau, Bahretal, Dohma, Dohna, Dürröhrsdorf-Dittersbach, Gohrisch, Heidenau, Hohnstein, Hohwald, Kirnitzschtal, Königstein/Sächs.Schweiz, Liebstadt, Lohmen, Müglitztal, Neustadt in Sachsen, Pirna, Porsdorf, Lázně Rathen, Rathmannsdorf, Reinhardsdorf-Schöna, Rosenthal-Bielatal, Sebnitz, Wehlen, Stolpen, Struppen, Altenberg, Bannewitz, Bärenstein, Dippoldiswalde, Dorfahin, Freital, Eising, Glashütte, Hartmannsdorf-Reichenau, Hermsdorf/Erzgeg., Höckendorf, Kreischa, Malter, Pretzschendorf, Rabenau, Reinhardtsgrμμα, Schmiedeberg, Tharandt, Wilsdurff.

Příloha č. 2: Seznam otázek do dotazníku pro členské obce Euroregionu Elbe/Labe.

1. Z jakého důvodu vstoupila Vaše obec do Euroregionu Labe?

- a) Zlepšení kvality života v obci
- b) Možnost čerpání finančních prostředků v rámci euroregionu
- c) Získávání a výměna informací a zkušeností
- d) Jiné (uved'te)

2. Jak vaše obec vnímá činnost Euroregionu Labe?

- a) Velmi dobře
- b) Dobře
- c) Ani dobře ani špatně
- d) Špatně
- e) Velmi špatně

3. Posuďte spolupráci vaší obce s euroregionem:

- a) Velmi dobrá
- b) Vyhovující
- c) Ani dobrá ani špatná
- d) Špatná
- e) Zcela nevyhovující

4. Jaké jsou dle vašeho názoru silné stránky euroregionu (zvolte maximálně 3)?

- a) Dobrá poloha
- b) Dobrá dopravní dostupnost mezi českou a německou částí euroregionu
- c) Dobrá informovanost
- d) Dobrá komunikace se sekretariáty euroregionu
- e) Celkový rozvoj členských obcí
- f) Možnost získání finančních prostředků
- g) Jiné (uved'te)

5. Jaké jsou dle vašeho názoru slabé stránky euroregionu? (zvolte maximálně 3)

- a) Jazyková bariéra
- b) Nedostatek informací
- c) Špatná dopravní dostupnost mezi českou a německou částí euroregionu
- d) Špatná komunikace s euroregionem
- e) Nedostatek finančních prostředků
- f) Přílišná administrativa
- g) Jiné (uved'te)

6. Jaký vliv na rozvoj vaší obce má působení Euroregionu Labe?

- a) Velmi dobrý
- b) Dobrý
- c) Ani dobrý ani špatný
- d) Špatný
- e) Velmi špatný

7. Jak často se vaše obec účastní akcí, které jsou pořádány euroregionem?

- a) Velmi často
- b) Často
- c) Občas
- d) Nikdy

8. Čerpá vaše obec z dotačních titulů v rámci euroregionu?

- a) Ano
- b) Ne

Pokud ano, uveďte konkrétní projekty:

9. Jaký je Váš názor na dosavadní spolupráci české a německé strany euroregionu?

Deutsche Version:

1. Warum ist Ihre Gemeinde der Euroregion Elbe beigetreten?

- a) Verbesserung der Lebensqualität im Dorf
- b) die Möglichkeit, Mittel innerhalb der Euroregion zu beziehen
- c) Informationen und Erfahrungen sammeln und austauschen

d) andere (angeben)

2. Wie nimmt Ihre Kommune die Aktivitäten der Euregion Elbe wahr?

- a) sehr gut
- b) gut
- c) weder gut noch schlecht
- d) schlecht
- e) sehr schlecht

3. Bewerten Sie die Zusammenarbeit Ihrer Kommune mit der Euroregion:

- a) sehr gut
- b) zufriedenstellend
- c) weder gut noch schlecht
- d) schlecht
- e) völlig unbefriedigend

4. Was sind Ihrer Meinung nach die Stärken der Euroregion (wähle maximal 3)?

- a) Gute Lage
- b) gute Verkehrsanbindung zwischen den tschechischen und deutschen Teilen der Euroregion
- c) Gute Information
- d) gute Kommunikation mit den Sekretariaten der Euroregion
- e) Gesamtentwicklung der Mitgliedsgemeinden
- f) die Möglichkeit, Gelder zu erhalten
- g) andere (angeben)

5. Was sind Ihrer Meinung nach die Schwächen der Euroregion (wähle maximal 3)?

- a) Sprachbarriere
- b) fehlendes Bewusstsein
- c) schlechte Verkehrsanbindung zwischen dem tschechischen und dem deutschen Teil der Euroregion.
- d) schlechte Kommunikation mit der Euroregion

- e) Mangel an Mitteln
- f) zu viel Verwaltung
- g) andere (angeben)

6. Welche Auswirkungen hat der Betrieb der Euregion Elbe auf die Entwicklung Ihrer Kommune?

- a) sehr gut
- b) gut
- c) weder gut noch schlecht
- d) schlecht
- e) sehr schlecht

7. Wie oft nimmt Ihre Gemeinde an Veranstaltungen teil, die von der Euregio organisiert werden?

- a) Sehr oft
- b) Oft
- c) Manchmal
- d) Niemals

8. Profitiert Ihre Gemeinde von Fördertiteln innerhalb der Euroregion?

- a) Ja
- b) Nein

Wenn ja, nennen Sie bitte konkrete Projekte:

9. Wie beurteilen Sie die aktuelle Zusammenarbeit zwischen der tschechischen und der deutschen Seite der Euregion?

Příloha č. 3: Seznam otázek pro rozhovory s řediteli sekretariátů Euroregionu Elbe/Labe

Kladené otázky:

1. Jak vnímáte spolupráci s německou/českou stranou EEL?/ Wie sehen Sie die Zusammenarbeit mit der tschechischen Seite der Euroregion Elbe/Labe?
2. Jak taková spolupráce probíhá?/ Wie läuft eine solche Zusammenarbeit ab?
3. Co považujete za největší přínos spolupráce v rámci EEL?/ Worin sehen Sie den größten Vorteil der Zusammenarbeit innerhalb der Euroregion Elbe/Labe?
4. V čem vidíte slabé stránky v rámci spolupráce?/ Wo sehen Sie Schwächen in der Zusammenarbeit?
5. Jaké jsou dle Vašeho názoru naopak silné stránky této spolupráce?/ Was sind andererseits Ihrer Meinung nach die Stärken der Zusammenarbeit?
6. Co byste doporučili změnit či vylepšit v rámci spolupráce?/ Was würden Sie empfehlen, zu ändern oder zu verbessern?
7. Jak hodnotíte uplynulé dotační období 2014-2020?/ Wie bewerten Sie die vergangene Förderperiode 2014-2020?
8. Můžete vyzdvihnout nejúspěšnější projekty za období 2014-2020?/ Können Sie die erfolgreichsten Projekte für den Zeitraum 2014-2020 hervorheben?
9. Daří se plnit stanovené cíle?/ Werden die gesetzten Ziele erreicht?
10. Jak vidíte budoucnost EEL?/ Wie sehen Sie die Zukunft der Euroregion?
11. Na co by se měla spolupráce v budoucnu zaměřit?/ Worauf soll sich die Zusammenarbeit in Zukunft konzentrieren?